

HET LAND VAN AALST

Tijdschrift van de
Geschiedkundige
Vereniging
Het Land van Aalst

Het Land van Aalst

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Uitgegeven door de geschiedkundige vereniging "Het Land van Aalst", met de steun van Vlaamse Gemeenschap, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, Stad Aalst en Stad Ninove.

Prijs voor een jaarabonnement:

Leden: € 17 - Steunende leden: € 25 - Beschermende leden: € 35

Te storten op rek. 393-0303276-46 van Het Land van Aalst,
Asserendries 118, 9300 Aalst

Internationale betalingen: IBAN: BE33 3930 3032 7646

BIC:BBRUBEBB

De vereniging werd opgericht in 1949 en heeft als werkgebied de gemeenten van de vroegere bestuurlijke eenheid het "Land van Aalst" in haar grootste uitgestrektheid, alsmede van enkele aangrenzende Oostvlaamse gemeenten (grosso modo de streek tussen Schelde en Dender). Initiatiefnemers en stichters waren + Albert Van Lil (beheerder 1949-66) en + Jozef Van Overstraeten (voorzitter 1949-52). Tot de stichters hoorden eveneens + Arthur Broeckaert, + Hendrik Vangasen (voorzitter 1954-63), + Jozef Van Cleemput, + Jozef De Brouwer, + Valère Gaublomme, + Frits Van Acker, + Basiel Boel, + Marcel Cornelis en + Jules Pieters. Latere voorzitters waren + Jozef Borremans (1953-1954), + Frits Courteaux (1963-1980) en Luc De Rijck (1980-1984) erfevoorzitter.

Het bestuur van de vereniging is als volgt samengesteld:

Luc Robijns, voorzitter

Marcel Cock, ondervoorzitter

Lieve De Mecheleer (verslaggever), Luc Geeroms, Michel Igual Pacheco, Wenceslaus Mertens, Marc Uyttersprot (bibliothecaris-archivaris), Geert Van Bockstaele, Mieke Van Damme (beheerder), Dirk Van de Perre (redactiesecretaris), Georges Vande Winkel (bibliografie en website), Wilfried Vernaeve (bibliografie).

Ledenadministratie en algemene correspondentie:

Mieke Van Damme, Asserendries 118, 9300 Aalst

tel. 053 21 63 30

e-mail: vdmieke@skynet.be

Redactiesecretariaat en toezending kopij:

Dirk Van de Perre, Hoogstraat 23, 9401 Ninove-Pollare

tel. 054 33 73 27

e-mail: dirkvandeperre@skynet.be

E-mail vereniging: hetlandvanaalst@telenet.be

Website: <http://www.hetlandvanaalst.be>

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Zetel van de vereniging: Krokusstraat 1, 9308 Aalst-Hofstade

Kaftontwerp: Bart Maris

Druk: De Riemaecker Printing, Nukerkeplein 9, 9681 Nukerke 055 21 14 04

ISSN 0778-7731

**BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS
VAN HET LAND VAN AALST 2012
(met aanvullingen uit vorige jaren)**

*Georges VANDE WINKEL
Wilfried VERNAEVE*

Met medewerking van Marcel Cock, Lieve De Mecheleer, Luc Geeroms, Michel Igual Pacheco, Wenceslaus Mertens, Luc Robijns, Marc Uyttersprot, Geert Van Bockstaele, Mieke Van Damme, Dirk Van de Perre

Dat u ook voor 2012 en de komende jaren nog een bibliografie zou krijgen, was op een bepaald moment geen evidentie. Niet alleen begon de werkbelasting door te wegen, maar bovendien was de software, waarmee wij werkten (CDS-Isis, later Winisis), sinds december 2003 niet meer verder ontwikkeld. In de huidige situatie kwam het erop neer dat wij met een stokoud programma werkten. Niet alleen misten wij een aantal actuele mogelijkheden (b.v. de mogelijkheid – zelfs op lange termijn – om onze databank ooit op het web aan te bieden), maar de gebruikte software draaide op de moderne computers alleen mits gebruik van een hele ‘trukendoos’. Anderzijds wilden wij de bibliografie ook niet zo maar stopzetten, want een databank die bijna een kwarteeuw overspant, begint na een paar decennia echt haar vruchten af te werpen. Om even een beeld te geven van de omvang van het geleverde werk: de elektronische databank zal volgend jaar naar schatting zo een 15.000 items omvatten terwijl de tweedelige *Bibliografie van de gemeenten van het Land van Aalst (1950-83)* onder redactie van Herman Van Isterdael er 17.410 telt. De verdere uitbouw van de databank stoppen, zou betekenen dat al het geleverde werk op korte termijn in de vergetelheid raakt.

Wij zochten dus naar een oplossing en vonden er een. Beginnend met de bibliografie 2012 is onze lopende bibliografie meer dan ooit groepswerk geworden. De beide auteurs blijven instaan voor de opmaak van de bibliografie, maar het bijeenprokkelen van de gegevens is echt ‘redactiewerk’ geworden. De te exciperen tijdschriften werden

verdeeld over alle redactieleden zodat de werkdruk overeenkomstig gespreid is. Wij maakten van de gelegenheid gebruik om onze lijst van 'te exciperen tijdschriften' even op te schonen. Wij publiceren de lijst van de weerhouden tijdschriften in bijlage en nemen ons voor deze hernieuwde lijst met een zekere regelmaat mee te delen. Wanneer u meent dat een tijdschrift ontbreekt of dat een relevant boek niet is opgenomen, ontvangen wij altijd graag uw suggestie of aanvulling (emailen kan naar het emailadres van de vereniging) en zullen die opnemen in de bibliografie van het volgende jaar.

Ook op het vlak van software zat de tijd ons mee. Zoals Winisis uit CDS-Isis was gegroeid, zo kwam J-ISIS ons op het gepast moment in de schoot gevallen. J-ISIS was één van de vele telgen van Winisis, maar wel een die ons uitermate paste: een software die ons toeliet een bibliografische databank te beheren én ons de mogelijkheid bood van jaarlijks een lopende bibliografie in gedrukte vorm te produceren. Inclusief alle gewenste toekomstperspectieven. Bij de overgang van oud naar nieuw konden wij bovendien rekenen op de adequate én onmiddellijke hulp van Egbert De Smet, doctor in de Informatie- en Bibliotheekwetenschap (Universiteit Antwerpen) . Op cruciale momenten was Egbert een onontbeerlijke hulp. Dank daarvoor. Je werkt bij het departement Universiteit & Samenleving. Wij beseffen waarom.

0. ALGEMEENHEDEN

Erfgoedbeleid. Erfgoedverenigingen (008)

- 1 - CHERRETTÉ Marnix, *Gemeenteraadsverkiezingen en zorg om erfgoed*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (3), p. 56-57.
- 2 - CHERRETTÉ Marnix, *V.VAK-jaaroverzicht 2011*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (1), p. 9-10.
- 3 - DE MEY Raf, *In de praktijk: de werking van de erfgoedcel Aalst*, - *Bladwijzer*, 2012, (4), p. 7-8.
- 4 - DE SMET Anne, *Toespraak van de voorzitter op de algemene vergadering van 11 december 2011*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (1), p. 4-8.
- 5 - LAEREMANS Jos, *Hofstade heeft een Orde van Cornelis*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (4), p. 134-136.
Erfgoedvereniging.
- 6 - PREMIEREUR André, *Orde van Triverius*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 68-69.

Bibliografieën van tijdschriften (014)

- 7 - BEECKMANS Luk, *Bibliografie van De Hellebaard*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (Bijvoegsel nr. 1), p. 4.
- 8 - ROLLIER Dariëlle, *Bibliografie Gerardimontium*, - *Gerardimontium*, 2012, (241), p. 34.

Vakbibliografieën (016)

- 9 - VANDE WINKEL Georges; VERNAEVE Wilfried, *Bibliografie van de geschiedenis van het Land van Aalst 2011 (met aanvullingen uit vorige jaren)*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (3), p. 155-211.
- 10 - TALLIER Pierre-Alain; SOUPART Sven, *België en de Eerste Wereldoorlog: bibliografie. 2: Werken uitgegeven van 1985 tot 2000. La Belgique et la Première Guerre mondiale: bibliographie. 2: Ouvrages édités de 1985 à 2000*, (*Centrum voor militaire geschiedenis: bijdragen. Centre d'histoire militaire: travaux*, 35), Brussel-Bruxelles, Koninklijk Legermuseum - Musée royal de l'armée, 2001, 195 p.
Met indices op auteurs-, persoons-, plaats- en zaaknamen.

Bellemannen (07)

11 - LEMOINE Joëlle, *Het leven zoals het was: over toeters en bellen*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 44-56.

Over de bellemannen in Kluisbergen en omliggende gemeenten.

Monumentenzorg (09)

12 - FRANCOIS Johan, *Sporen uit het verleden: waarnemingen tijdens de renovatiewerken van de Dierkoststoren in 2009*, - *Gerardimontium*, 2012, (242), p. 29-35.

2. GODSDIENST**Heiligen. Heiligenverering (235.3)**

13 - BAVAY Lut, *Een nieuw Mariabeeld voor de Meerse Sint-Bavokerk*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (4), p. 93-94.

14 - DE BOECK Dirk, *De Sint-Laurentiusverering in Erpe*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (4), p. 89-91.

15 - DE MEY Raf, *In de naam van Gudula: Aalsterse verenigingen en organisaties*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 280-291.

Met uitvoerige vermelding van Moorsel.

16 - DE MEY Raf (red.); DIERICKX Fons (eindred.); LATOIR Roger (red.); VAN BIESEN Fred (red.); VAN DEN BOSSCHE Ariël (red.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, 304 p.

Binnen het Land van Aalst vereerd in Herdersem en Moorsel.

17 - DE SCHRYVER Fredy, *De patroonheiligen van de kerk van Nieuwerkerken*, - *Liniaal*, 35, 2012, (3), p. 11-30; (4), p. 15.

18 - DIERICKX Fons, *Het levensverhaal van Gudula: de 'Vita Gudilae'*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 14-21.

Binnen het Land van Aalst vereerd in Herdersem en Moorsel.

19 - GOVAERTS Michel, *De relieken van de Heilige Gudula*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 142-153.

Met vermelding van Herdersem, Moorsel.

20 - JANS Everhard, *Beelden van Sint-Gudula - een heilige uitgebeeld*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 240-251.

Met uitvoerige vermelding van Moorsel.

21 - TEMMERMAN Willy, *Gudula van Moorsel*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (2), p. 28-41.

23 - TIMMERMAN Hubert, *De heilige Gudula, "Het Hof ten Hamme" en de Duivelsput*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (1), p. 23-34.

Ook over het waterzuiveringsstation in de Spuimeersen te Hofstade.

24 - UYTTERSROT Valère, *Wij herdenken de heilige Gudula*, - *Berichten Heemkundige Kring Wallo*, 19, 2012, (2), p. 6-22.

25 - VAN BIESEN Fred, *De Gudulaverering te Moorsel*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 155-169.

26 - VAN DROOGENBROECK Frans J., *Kritisch onderzoek naar de interacties tussen de Vita S. Gudilae en de Gesta Episcoporum Cameracensium*, - *Eigen Schoon en De Brabander*, 95, 2012, (2), p. 311-346.

27 - VAN DROOGENBROECK Frans J., *Onulfus Van Haumont (ca. 1048), auteur van de Vita S. Gudilae anonymo*, - *Eigen Schoon en De Brabander*, 95, 2012, (4), p. 595-643.

28 - VAN OSSELAER Tine, *Sensitive but sane: male visionaries and their emotional display in Interwar Belgium*, - *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 127, 2012, (1), p. 127-149.

29 - VANNIEUWENHUYZE Bram, *Goedele, een Brusselse heilige?*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 211-225.

30 - VERMOESEN Ben, *Eene wonderbare genezing in de abdij van Affligem*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (2), p. 139-141.

31 - VAN OSSELAER Tine, *Uit de lucht gegrepen? Mariaverschijningen in Lokeren-Naastveld*, - *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, 114, 2011, (1), p. 277-302.

Met verwijzingen naar de Mariaverschijningen in Onkerzele (Geraardsbergen) vanaf 1934.

Kerkelijke kunst. Kerkklokken. Predikstoelen (246)

32 - STROOBANTS A., *Het verdwenen ongevalenkruis van Mespelare (1754)*, - *Dendermondse Museum- en Archiefberichten*, 2012, (77), p. 15-16.

33 - VAN PAEPEGHEM Willy; TIMMERMAN Hubert (fotogr.), *Gijzegem: kapellen, grotten, heiligenbeelden*, Hofstade-Gijzegem, Heemkundige Kring Denderland, 2012, 132 p.

34 - VAN PAEPEGHEM Willy; TIMMERMAN Hubert (fotogr.), *Hofstade: kapellen, grotten, heiligenbeelden*, Hofstade-Gijzegem, Heemkundige Kring Denderland, 2012, 132 p.

35 - BEECKMANS Luk, *De vooroorlogse klokken van Steenhuize-Wijnhuize luiden opnieuw*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 39.

36 - BIEBAUT Etienne, *De predikstoel in de Sint-Martinuskerk*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (2), p. 62-64.

In Gijzegem.

Broederschappen (255)

37 - BOSMAN Remi, *Het bedevaartsoord O.L. Vrouw van Scherpenheuvel*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (72), p. 24-27.

Confrerie van O.-L.-Vrouw van Scherpenheuvel in Wieze.

38 - BOURDEAUDHUI Jozef, *De Etikhoofse Xaverianen*, - *Businarias*, 16, 2012, (46), p. 33-34.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 22.

39 - DE TEMMERMAN Ludwig, *Het genootschap van de H. Franciscus Xaverius te Elst*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 22-24.

40 - DIERICKX Christ, *De Bond van het Heilig Hart*, - *Berichten Heemkundige Kring Wallo*, 19, 2012, (4), p. 2-5.

In Welle.

Kosters (256/259)

41 - VUYLSTEKE Marc, *De Tuitter: een orgelspeler uit Nukerke*, - *Businarias*, 16, 2012, (46), p. 26-32.

Eduardus Van Heddeghem (1797-1878), vader van F. Van Heddeghem, rond 1850 gevierd violist, dirigent en componist in Londen.

Parochies. Pastoors (262)

42 - DE METS Rudy, *Karel-Lodewijk Van Kerckhove (1802-1881) gedurende meer dan 20 jaar pastoor van Sint-Martens-Lierde*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 42-48.

43 - DE RODDER Regina; PREMEREUR André, *Een goddelijk geschenk uit Horebeke*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 36-44.

Leopold Pycke uit Horebeke werd pastoor en deken in een Londense parochie.

44 - DE TEMMERMAN Ludwig, *Reverend Father Libert De Waegenaere*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 60-61.

45 - SCHOCKAERT Marc, *Overlijdensbericht van pastoor Jacobus Franciscus Colpaert*, - *Ken Uw Dorp*, 39, 2012, p. 71-73.

Jacobus Franciscus Colpaert (Lede 1740 - Meldert 1810).

46 - STROOBANTS A., *E.H. Jozef De Brouwer*, - *Cronycke. Mededelingenblad Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde*, 28, 2012, (jul.-aug.), p. 10-11.

Vastentijd (264)

47 - VUYLSTEKE Marc, *Aswoensdag te Nukerke in 1561*, - *Businarias*, 16, 2012, (47), p. 31-34.

Missionering (266)

48 - DE COCKER Lieve, *Melsen: 2 missionarissen uit het Huys De Cocker*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (157), p. 23-25; (158), p. 50.

49 - DE PRIJCK Mieke, *Marie Thérèse Vander Bracht uit Michelbeke als Zr Maria Anacleta naar Muanda (Congo), in 1906*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 14-20.

50 - VERMEIR Rik, *Gaston Heireman (Wieze 1914 - Pellenberg 1975)*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 18-20.

Christelijke religieuze ordes (271)

51 - BUYS Jean Claude, *Een tempelgoed in de oude gemeente Westrem*, - *Ken Uw Dorp*, 39, 2012, p. 88-101.

52 - BOMBEECK Leo, *Twee Aalsterse mannen van stand: monnik Jacobus Blondeel, keldermeester én laatste prior van de abdij van Egmond, en zijn neef geneesheer Jacob Blondeel, chirurgijn te Leiden en 's-Gravenhage*, - *Dender-Stam*, 32, 2012, (1), p. 18-32.

53 - DEN HARTOG Elizabeth, *De kromstaf van Ename (Oudenaarde, prov. Oost-Vl.): een pastoraal gezagssymbool uit de 12de eeuw*, - *Relicta*, 2012, (9), p. 91-148.

54 - OCKELEY Jaak, *Affligem: capita selecta uit 950 jaar geschiedenis van de abdij Affligem*, - *Eigen Schoon en De Brabander*, 95, 2012, (1), p. 1-280.

55 - VAN DE MAELE Romain John, *Herinneringen aan een mensenvisser: Dom Servaas Visser*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 11-17.

Monnik in de abdij van Affligem.

56 - VERMOESEN Ben, *De abdij van Affligem bestaat 950 jaar*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (3), p. 269-278.

Over de manifestaties en publicaties bij deze verjaardag.

57 - VERMOESEN Ben; VERMOESEN Reinoud, *De invloed van de abdij Affligem op het landschap*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (4), p. 394-411.

58 - OCKELEY Jaak, *J. Ockeley, e.a., 950 jaar Abdij Affligem, - Het Land van Aalst*, 64, 2012, (2), p. 151-153.

Recensie in de reeks Signalement.

59 - VAN MOOLENBROEK Jaap, *Egidius (Gillis) Van Leeuw, premonstratenzer kruisprediker, kruisvaarder naar Damietta en abt van Middelburg en Vicoigne (+ 1236), - Analecta Praemonstratensia*, 88, 2012, p. 5-41.

Egidius van Leeuw wordt tweemaal vermeld in de Wereldkroniek van Boudewijn van Ninove, waarin staat dat Andreas, pastoor van Ninove, in 1227 met Egidius naar Jeruzalem vertrok, maar overleed in Brindisi.

60 - VANDERPUTTEN S., *Monastic reform: abbatial leadership and the instrumentation of Clunic discipline in the early twelfth-century Low Countries, - Revue Mabillon*, 23, 2012, (84), p. 41-65.

61 - DE VUYST Julien, *Loflied en lied voor Cornelia Moernaut: een begijntje uit Hofstade, - Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (2), p. 65-69.

Met kort historisch overzicht door Marc Uyttersprot van het begijnhof van Dendermonde, waar Cornelia in 1862 geprotest werd.

62 - PEERSMAN Jaak, *Op reis met vrijbuiters: de Ninoofse abdijkroniek over de gijzeling van een confrater anno 1588, - WERKGROEP NORBERTIJNER GESCHIEDENIS IN DE NEDERLANDEN, Reizen in woelige tijden, (Werkgroep Norbertijner Geschiedenis in de Nederlanden: bijdragen van de contactdag, 22), Averbode, s.n., 2012, p. 47-64.*

Over de lotgevallen van kanunnik Gisbertus Bijl, waarbij ook Hellinus Van Steelandt was betrokken.

63 - WERKGROEP NORBERTIJNER GESCHIEDENIS IN DE NEDERLANDEN, *Reizen in woelige tijden, (Werkgroep Norbertijner Geschiedenis in de Nederlanden: bijdragen van de contactdag, 22), Averbode, s.n., 2012, 87 p.*

3. SOCIALE WETENSCHAPPEN

Demografie. Migratie. Mobiliteit (314)

64 - VUYLSTEKE Marc, *De bevolking van Maarke in het jaar IV, - Businarias*, 16, 2012, (48), p. 33-36.

65 - CEUPPENS Lien, *Tracé Travak: een proeftuin voor gemene geschiedenis*, - *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 29, 2012, (4), p. 26-31.

Onderzoek door de Erfgoedcel van het Land van Rode naar de invloed van een veranderde mobiliteit op het dagelijks leven in Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem.

66 - DE BODT Bertha, *Van Heldergem naar Amerika: familie De Bodt-Louise Cesarine Beerens*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (1), p. 22-25.

67 - DE KEGEL Joris, *100 jaar Titanic: het verhaal van onze dorpsgenoten*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (1), p. 26-34.

Rufin De Winter was de lokale agent voor Cunard Line, Frans Van Schandevael voor White Star Line.

68 - DE KEGEL Joris, *Kettingmigratie uit Haaltert naar Noord-Amerika 1901-1923*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (1), p. 3-12.

Rufin De Winter was de lokale agent van de Cunard Line.

69 - DE TROYER Roger, *Heldergemse farmer krijgt onverwachts hulp in Amerika*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (3), p. 5-6.

70 - DE TROYER Roger, *Van Heldergem naar Amerika*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (2), p. 14-16.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 63.

71 - ETTOURKI Karim; CREVE Piet, *Erfgoed zonder grenzen: bespiegelingen uit het stafkaartproject*, - *Tijd-Schrift*, 2, 2012, (2), p. 7-15.

Met vermelding van Spaanse migratie in o.a. Aalst.

72 - MERTENS Frans; MERTENS Luc, *The American dream !? Het levensverhaal van drie Haaltenaren die als landverhuizers naar de Verenigde Staten van Amerika trokken*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (2), p. 5-13; (3), p. 7-14.

73 - NICHOLS Mary Ann, *Charles Guns en Odilla Van den Storme emigreerden in 1912 naar Detroit*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (1), p. 18-21.

74 - TEMMERMAN Frieda, *Relaas van Antoine Temmerman emigrant naar de U.S.A.*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (1), p. 13-17.

75 - [UIT], *Uit Denderhaute naar Amerika*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (1), p. 35-36.

Artikel uit 'De Werkman' van mei 1923 geschreven onder de schuilnaam A. Tom.

76 - VUYLSTEKE Marc, *Emigratie vanuit de Vlaamse Ardennen naar Argentinië: een 'volksplanting' gerealiseerd door Eugeen Schepens*, - *Tijd-Schrift*, 2, 2012, (2), p. 55-69.

Kerk en Staat (322)

77 - POUKENS Johan, *Inventaris van de verzameling Kerk en Staat in het Aartsbisschoppelijk Archief te Mechelen (16de-18de eeuw)*, (*Archiefbestanden in niet-rijksarchieven*, 34), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2010, 180 p.

Met vermelding van talrijke plaatsen uit het Land van Aalst, dat in die tijd onder het aartsbisdom Mechelen ressorteerde.

Politiek (323)

78 - WILS Lode, *Ik alleen! Een biografie van Albert De Vleeschauwer (1897-1971) / Bert Govaerts: recensie*, - *Wetenschappelijke Tijdingen*, 71, 2012, (4), p. 344-346.

De Vleeschauwer werd geboren in Nederbrakel.

Verkiezingen. Stemrecht (324)

79 - LIESSENS Gerrit, *Een blik op het algemeen meervoudig stemrecht: Aaigem 1903*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (2), p. 39-41.

80 - PRAET Dirk, *Potlood niet nat maken!*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (1), p. 24-39.

Over de gemeenteraadsverkiezingen.

81 - VAN TRIMPONT Marc, *'Hourah! Nu, zijn onze vrienden Meester': over de gemeenteraadsverkiezingen anno 1899*, - *Gerardimontium*, 2012, (246), p. 31-37.

Politieke partijen. Politieke bewegingen. Vlaamse Beweging (329)

82 - VANDEWEYER Luc, *Inventaris van het conglomerataatsarchief van de Raad van Vlaanderen, het Propagandabureau, Nationaal Verweer, de Nationalen Bond voor de Belgische Eenheid, Jacques Pirenne en Henri Pirenne 1908-1939*, (Algemeen Rijksarchief: inventarissen, 530), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2012.

83 - STRIJPENS Hendrik, *De leefwereld van Pieter Daens, - Daens Vandaag*, 36, 2012, (1), p. 14-17; (2), p. 17-21; (3), p. 26-29; (4), p. 17-20.

84 - SURDIACOURT Dirck, *Geraardsbergse makers in de verzoeking van het Vlaamsnationaal activisme: deel 2: het politiek activisme in Geraardsbergen (1916-1918)*, - Gerardimontium, 2012, (246), p. 3-16.

85 - SURDIACOURT Dirck, *Sporen van flamingantisme in Geraardsbergen ? (1870-1910)*, - Gerardimontium, 2012, (244), p. 37-40.

86 - UYTTERSROT Marc, *Jan De Meeter (1858-1909) en het prille socialisme in Aalst*, - Het Land van Aalst, 64, 2012, (4), p. 235-260.

87 - UYTTERSROT Marc, *Marc Uyttersrot, De rode roos in de vuist. Ontstaan, groei en ontwikkeling van de socialistische arbeidersbeweging in Aalst*, - Het Land van Aalst, 64, 2012, (4), p. 305-311.

Recensie in de reeks Signalement.

88 - UYTTERSROT Marc; VAN DE STEEN Ann (bijdrage); DE SMEDT Patrick (bijdrage); TIMMERMAN Hubert (bijdrage), *De Rode Roos in de vuist: ontstaan, groei en ontwikkeling van de socialistische arbeidersbeweging in Aalst*, Aalst, s.n., 2012, 465 p. + CD-ROM met persoonsnamenregister.

Met persoonsnamenregister.

Arbeidersbeweging (331)

89 - PIETERS Benigne, *75 jaar CCOD Aalst: 1936-2011*, Aalst, ACV, 2011, [40] p.

90 - VERMANDERE Martine, *'Vraag niet waarom ik heenga': vakantiekolonie in exile*, - Brood & Rozen, 2012, (2), p. 58-67.

Over Georgette De Turcq uit Geraardsbergen in het preventorium te Heist aan Zee.

Coöperaties. Gilden (334)

91 - VAN DER HELST Luc, *Redt U Zelfen*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (1), p. 13-16.

91bis - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de Sint-Sebastiaansgilde te Gavere 1737-1789*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 93), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

Belastingen (336.22)

92 - BUTS Hugo, *Aalst in 1572*, - *Dender-Stam*, 32, 2012, (2), p. 57-59; (3), p. 81-84.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 76

93 - DE LANGE Sylvain, *Taksen en belastingen: de pastoors van Nederbrakel en van Oprakel in het verweer*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 54-58.

Jan Van Langendonck, pastoor van Nederbrakel en Anthonius De la Fontaine, pastoor van Oprakel.

Criminaliteit. Diefstallen. Moorden (343)

94 - DE BOECK Dirk, *Inbraak in de watermolen te Broek (Mere 1735)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (3), p. 65-66.

95 - CAUDRON Freddy, *Wie vermoordde Geeraerd Van Dorpe ?*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (3), p. 58-62.

In Aalst op Driekoningenavond 1795.

96 - DE JONGHE Wilfred, *Nog de vreselijke gebeurtenis te Horebeke in 1832*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 59-61.

97 - VAN SCHORISSE Willy, *Een vreselijke gebeurtenis te Horebeke in 1832*, - *Triverius*, 42, 2012, (1), p. 49.

Aanval op gendarmen en ook op protestanten in Horebeke.

98 - CAUDRON Freddy, *Hoed u voor de drank*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (4), p. 85-88.

Kerkdiefstal in de Sint-Martinuskerk te Aalst in 1789.

Wettelijke passeringen (347.1)

99 - VERNAEVE Wilfried, *Regesten op de Wettelijke Passeringen van de stad Aalst: januari 1789 - februari 1795 (Registers nr. 1428-1432 van het Oud Archief Aalst bewaard in het stadsarchief te Aalst aangevuld met Registers nr. 3501-3504 (nieuw nummer) en 3519-3522 (nieuw nummer) van het Oud-Archief Aalst bewaard in het Stadsarchief te Aalst)*, Aalst, Dirk Martenscomité i.s.m. de Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst, 2011, 8+107+86 p.

100 - VERNAEVE Wilfried, *Regesten op de Wettelijke Passeringen van de stad Aalst: mei 1598 - mei 1605 (Registers nr. 1284-1289 van het Oud Archief Aalst bewaard in het stadsarchief te Aalst)*, Aalst, Dirk Martenscomité i.s.m. de Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst, 2012, 6+122+94 p.

Jachtrecht (347.24)

101 - DE LOOSE Willy, *Jachtovertredingen te Haaltert - 1887, - Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (2), p. 25.

Pachtcontracten (347.453)

102 - LIESSENS Gerrit, *Bambrugse pachters van de abdij van Nieuwenbos, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (1), p. 13-15.

Erfenissen. Testamenten. Staten van goed (347.6)

103 - DE VUYST Julien, *Testament van Joanna Van Geyt uit Herzele, - De Hellebaard*, 10, 2012, (4), p. 82.

In 1784.

104 - HUYS Paul, *Erferisoproepen in de 'Gazette van Gend', - Vlaamse Stam*, 48, 2012, (1), p. 29-36; (3), p. 264-276; (4), p. 287-307; (5), p. 411-438.

105 - LIESSENS Gerrit, *Het testament en de fundatie van Gheeraert Van Cromphaut: Burst 1670, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (1), p. 21-23.

106 - UYTTERSROT Marc, *Het testament en de fundatie van Joannes Franciscus Lenoir (1827), - Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (3), p. 81-85.

107 - VERMOESEN Reinoud, *Over wezen en wafelijzers: mogelijkheden en beperkingen van staten van goed in het historisch onderzoek*, - *Bladwijzer*, 2011, (2), p. 1-16.

In Aalst, Erembodegem, Gijzegem, Herdersem, Hofstade.

Notariaat (347.961)

108 - DE CHOU Freddy, *Biografisch repertorium van de dienstverleners in Geraardsbergen: deel 1: de notarissen (1796-2010)*, - *Gerardimontium*, 2012, (243), p. 31-37.

Rechtscolleges (347.99)

109 - LEYDER Dirk, *Inventaire des archives du Grand Conseil des Pays-Bas à Malines: dossiers de procès de Flandre ? Clergé 1545-1792*, (*Algemeen Rijksarchief: inventarissen*, 514), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2012.

Rekenkamers (35.07)

110 - MARCHAL F.-J.-F. (ed.); DE MECHELEER Lieve (ed.), *Inventaris van het archief van de Rekenkamer te Rijsel: kwitanties: dozen en portefeuilles 1384-1721. Inventaire des archives de la chambre des comptes à Lille: acquits: cartons et portefeuilles 1384-1721*, (*Algemeen Rijksarchief: inventarissen*, 516), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2012.

Politie. Rijkswacht (351.74)

111 - BRUYLAND Herman, *Douanier Godefridus Bruylandt uit Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (4), p. 123-128. Godefridus Bruylandt (Hofstade 1866-Doel 1920).

112 - CLAEYS Laurent, *De rijkswachtkazerne in Louise-Marie*, - *Businarias*, 16, 2012, (48), p. 14-22.

113 - DE CHOU Freddy; DE PAUW Kristof; DE RO Jacques; DE WAELE Anne; MATTHIJS Julien; VAN CAUSENBROECK Els; VAN TRIMPONT Marc; WAUTERS Eric, *Champetters en gendarmen: kroniek van Politie en Rijkswacht in Geraardsbergen en Lierde 1795 - 2011*, Geraardsbergen, Politiezone Geraardsbergen/Lierde, 2012, 290 p.

114-DESCHRYVERFredy, *Civiele Bescherming of Burgerbescherming Nieuwerkerken*, - *Liniaal*, 35, 2012, (3), p. 43-44; (4), p. 41.

115 - VAN IMPE John, *Albert De Luyck, de laatste veldwachter van Ressegem*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (1), p. 6-10.

Sociale huisvesting (351.778.5)

117 - GOOSSENS Geert, *Borsbeke en de wet op de onderstandswoonst*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 40-42.

Brandweer. Brandrampen (351.78)

118 - LIESSENS Gerrit, *Boerderijbrand te Aaigem in 1887*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (3), p. 55-56.

118bis - V[AN] H[AUWERMEIREN] F[rederik], *Brand en blikseminslagen vermeld in plaatselijke kranten (1860-1915)*, - *Ken Uw Dorp*, 39, 2012, p. 80-87.

In Lede, Impe, Oordegem, Papegem, Smetlede en Wanzele.

Gemeentebesturen. Heerlijkheden (352/353)

119 - DAELEMANS Dirk, *De laatste gemeenteraad van Hofstade: 1976*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (3), p. 79-80.

120 - DE SUTTER Hugo, *Serskamp: katholieken en liberalen strijden om de macht: politieke evolutie tussen 1932 en 1970*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (1), p. 44-48.

121 - DE SUTTER Prosper, *De politieke en bestuurlijke geschiedenis van Nieuwerkerken*, - *Liniaal*, 35, 2012, (1), p. 53-56; (2), p. 35-56; (3), p. 46-48; (4), p. 52-56.

Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 100.

122 - UYTTERSROT Marc, *Burgemeester Maurits De Smet (1913-1977)*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (2), p. 39-42.

123 - UYTTERSROT Marc, *Inhuldiging van burgemeester Romain De Ridder (Hofstade 1953)*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (3), p. 99-103.

124 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de heer en het leenhof van Lilare te Gavere 1590-1791*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 94), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

125 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de heer, het leenhof en het laathof van ter Heiden te Paulatem 1484-1789*,

(*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 99), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

126 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van het leenhof en de schepenbank van ter Beken te Dikkelvenne 1684-1792*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 100), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

127 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van het leenhof van den Uijtvanck en van de heer en het laathof van Vanden Spiegehele te Semmerzake 1528-1791 (1804)*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 101), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

128 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de heer, het leenhof en de schepenbank van Baudries te Dikkelvenne 1624-1789*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 102), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

129 - STEVENS Willy; DE BOECK Dirk, *De heerlijkheid en de heren van Mere*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (1), p. 6-13; (3), p. 57-64; (4), p. 77-82.

Militaire geschiedenis. Defensie (355)

130 - DE GROOTE Koen; ERVYNCK Anton; MOENS Jan, *Christoffels Jans, kruisboogmaker in het 15de eeuwse Aalst*, - *Ex Situ. Tijdschrift voor Vlaamse Archeologie*, 1, 2012, (1), p. 92-95.

131 - DE RUYVER Luc, *Melse en Gontroodse soldaten in het leger van Napoleon in 1807*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (4), p. 2-4.

132 - DE WILDE Johan R.J., *Soldatenbrieven voor Burst (1808) en Aaigem (1811)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (3), p. 66-69.

133 - DE GROOTE Koen; ERVYNCK Anton; MOENS Jan, *Kristoffel Jans, kruisboogmaker in het 15de-eeuwse Aalst*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (4), p. 80-84.

Wereldoorlogen (355 WO I / 355 WOII)

134 - BOURDEAUDHUI Jozef, *Duitse gesneuvelden op het kerkhof van Louise-Marie*, - *Businarias*, 16, 2012, (47), p. 35-42.

135 - BROUCKE Roger, *Live and remember*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 18-33; (2), p. 142-147; (3), p. 279-284.
Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 118.

136 - DE LOOSE Willy, *Kerksken: rantsoenering na WO I*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (4), p. 12.

137 - DE WYELS Franco; VERLEYEN Wilfried OSB (uitgever); GYSEL André (uitgever), *Aalmoezener de Wyels: dagboek van een Vlaamse benedictijn tijdens WO I*, Tielt, Lannoo, 2012, 167 p.

Emiel de Wyels (° Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek 1884) trad als dom Franco binnen in de abdij van Affligem, waar hij in 1951-1963 abt zou zijn.

138 - HOLVOET Claude, *Een Kluisbergenaar in de kijker: René Buysens*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 29-32.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 122.

139 - HOUTMAN E., *Opgeëisten 1914-1918*, - *Berichten Heemkundige Kring Wallo*, 19, 2012, (4), p. 7-12.

In Welle.

140 - LEMMENS Gerard, *Naweeën van de Eerste Wereldoorlog 1914-1918: soldaat Aloïs Lemmens uit Bottelare stierf bij een aanslag in 1923*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (157), p. 17-22.

Tijdens de bezetting van het Ruhrgebied.

141 - MEERT Dirk, *Aalst 1914-1918: het leven in een stad onder Duitse bezetting*, Aalst, in eigen beheer, 2012, 384 p.

142 - MERCKX André, *Het Oorlogsmonument beschermd*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (70), p. 28-30.

In Wieze.

143 - PARET Pascal, *De vergeten man van Kwaremont*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (2), p. 32-35.

Van Arthur-Achiel Hollaert werd vier jaar lang gedacht dat hij in 1914 gesneuveld was.

144 - PRAET Patrick, *Okegemse Vuurkruisers*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (3), p. 62-71.

145 - PRAET Patrick, *Okegemse Vuurkruisers. Aanvulling*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (4), p. 97-99.

146 - PRAET Patrick, *De oprichting van de Oud-Strijdersbond in Okegem: een zet op het schaakbord van de dorpspolitiek?*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (3), p. 53-61.

147 - VAN CAENEGHEM Paul, *Oorlogsjournaal 1914-1918 van het 'Maison de Melle'*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (1), p. 21-22; (2), p. 13-14; (3), p. 16-19.

Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 126.

148 - VAN DE PERRE Dirk, *André Gysel, Dokter Lievens. Dagboek van een arts in de loopgraven van WO I*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (3), p. 232-234.

Maurice Lievens, geboren te Ninove. Recensie in de reeks Signalement.

149 - VAN DE SIJPE Luc, *Duitse artillerie te Moortsele: periode 1914-1918*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (158), p. 34-36; (160), p. 93.

150 - VAN UFFELEN Jens, *De gedeporteerde arbeider: held of slachtoffer: een studie naar de nationale erkenning van de Belgische gedeporteerde arbeiders in de naoorlogse periode 1918-1926*, Gent, UGent (onuitgegeven masterscriptie), 2012.

151 - AERTS Koen; DE WEVER Bruno, *Het verzet in de publieke herinnering in Vlaanderen*, - *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, 42, 2012, (2/3), p. 95-96.

152 - ANTOINE François, *Inventaire des archives du Ministère de la Reconstruction. Archives de l'Administration des Dommages aux Biens privés: Série provinciale. Province de Flandre orientale 1940-1980*, (*Algemeen Rijksarchief 2 - Depot Joseph Cuvelier: inventarissen*, 12), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2012.

153 - ARIJS Sylvain, *De ramp met de "Rhenus 127"*, - *Berichten Heemkundige Kring Wallo*, 19, 2012, (2), p. 25-34.

Emiel Vlaeminck van Welle, kwam om als krijgsgevangene nadat het schip "Rhenus 127" op een mijn was gelopen.

154 - BAEKELAND Paul, *Vertelsels bij de Leuvens stove*, - *Businarias*, 16, 2012, (46), p. 3-8; (47), p. 2-8; (48), p. 2-8.

Verhalen uit 1944-45.

155 - DE NIJS Eddy, *21 mei 1940: gevallen tijdens "de vlucht": Charles Slagmulder en Maria-Theresia De Moor*, - *Liniaal*, 35, 2012, (4), p. 43-45.

- 156 - DE PRIJCK Mieke; DE TANT Fernand, *Brakelaar Robert Van de Maele krijgt erekruis KNVI*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 16-19.
- 157 - DE WAELE Georges Marcel, *De crisisjaren 1935-1949*, - *De Zwalmgalm*, 17, 2012, (1), p. 5-14.
Persoonlijk verhaal van Georges Marcel De Waele (° 1924).
- 158 - PARET Pascal, *Onverwijld den kelder in: dagboek van een kloosterzuster*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 31-42.
Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 125.
- 159 - ROMAN Frans, *10 mei 1940: bommenaanval op het klooster van de zusters van het H. Hart van Maria te Nederbrakel*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 45-51.
- 160 - ROMAN Frans, *10 mei 1940: de bombardementen op de Kasteelstraat: burgerlijk oorlogsslachtoffer Adrienne Taildeman uit Elst*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 30-32.
- 161 - VAN DAMME Oscar, *De Schotse bezetting van Gijzegem*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (3), p. 104-106.
- 162 - VAN DE PERRE Arnold, *Gesprek met Frans Callebaut*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (3), p. 332-343.
Frans Callebaut (° Opwijk 1922).
- 163 - VAN DER VURST Pierre, *De lotgevallen van Hofstadenaar Jozef De Grauwe*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (2), p. 43-53.
In de Tweede Wereldoorlog.
- 164 - VAN IMPE John; FONCK Antoine, *Borsbeke 27 mei 1940*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (3), p. 51.
- 165 - WOUTERS Nico, *Straf- en zuiveringsdossiers na WO II als bron voor lokale geschiedschrijving*, - *Bladwijzer*, 2012, (5), p. 9-28.
- 166 - DEMEY Maarten, *Oorlogsmonumenten in Groot-Ninove*, Gent, UGent (onuitgegeven masterscriptie), 2011.
- 167 - VAN DE MAELE Romain John, *Plaatsen van herinnering: over de betekenis van twee Aalsterse oorlogsmonumenten*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (4), p. 261-304.

Sociale zorg. Arme-zorg. Gezondheidszorg (364.1)

168 - BAVAY Lut, *Van gesticht Sint-Jozef tot Meredal: de geschiedenis van de bejaardenzorg te Mere*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (2), p. 25-33.

169 - BUTS Hugo, *Een moeder in financiële problemen*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (4), p. 129-131.

Marie Van der Gucht, weduwe Frans Meert, wonend in Gijzegem (1781).

170 - DE CHOU Freddy, *Biografisch repertorium van de dienstverleners van Goferdinge (1800-2000)*, - *Gerardimontium*, 2012, (241), p. 26-33.

171 - VANDENBERGHE Gerd, *De opvang en zorg voor 'arme wezen in België in de negentiende eeuw': de casus van de Zuid-Oostvlaamse stad Ronse (1800-1894)*, Gent, UGent (onuitgegeven masterscriptie), 2012.

Onderwijs. Schoolstrijd (373)

172 - DE VUYST Julien, *De schoolstrijd van 1879-1882 te Nukerke en Etikhove*, - *Businarias*, 16, 2012, (46), p. 35-40.

173 - LEMMENS Daniel, *175 jaar Jozefieten in Melle en de relatie van onze gemeente met het college*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (1), p. 7-12.

174 - LEMMENS Daniël, *Een merkwaardige burgemeester van en voor Antwerpen*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (4), p. 16-17.

Jan Van Rijswijk, oud-leerling van het College van de paters Jozefieten in Melle.

175 - LEMMENS Daniël, *Uit de geschiedenis van het college: een merkwaardige zondagsschool*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (2), p. 15-19.

In Melle.

176 - LEMMENS Daniël, *Uit de geschiedenis van het college: honderd jaar geleden*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (3), p. 3. Het Jozefietencollege in Melle.

177 - DE COCKER Lieve, *100 jaar Vrije School te Melsen 1912-2012*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 2012, (159), p. 71-74.

178 - DE SCHRYVER Fredy, *Toestand van de scholen te Nieuwerkerken van 1844 tot 1849*, - *Liniaal*, 35, 2012, (1), p. 13-24.

179 - DE SMET Lucien, *Goedemorgen meester!*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (157), p. 4-16.

Over het onderwijs in Balegem.

180 - DE VUYST Julien, *Bijdrage tot de geschiedenis van het onderwijs te Hillegem (1860-1913)*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (1), p. 16-19.

181 - DE VUYST Julien, *Van katholieke school tot kloosterschool te Smetlede*, - *Ken Uw Dorp*, 39, 2012, p. 74-78.

Tussen 1880 en 1900.

182 - VALENTIJN André, *Irena Killemans: juffrouw in het Vrije Basisonderwijs te Ressegem*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (3), p. 58-62.

183 - VAN DEN STEEN Frank; VAN BOCKSTAELE Geert, *Van kloosterschool over Stella Matutina tot GVB-Lilare, 1837-2012: 175 jaar kleuteronderwijs en lager onderwijs in het klooster van Michelbeke, met een korte voorgeschiedenis*, Michelbeke, s.n., 2012, 128 p.

Met veel gegevens over het moederklooster en de Zusters van Sint-Franciscus van Opbrakel.

184 - WOUTERS Liliane; WAUTERS-VAN DER TAELEN Lien (vertaling), *Vlaams landschap met nonnen*, Amsterdam, Atlas, 2010, 188 p.

De Franstalige Brusselse auteur Liliane Wouters (°1930) beschrijft in deze autobiografische roman haar studiejaren in het internaat van Gijzegem. Zij verbleef er aan het eind van de Tweede Wereldoorlog en tot 1949 als een van de laatste leerlingen van de Franstalige sectie. Oorspronkelijk in 2007 gepubliceerd onder de titel 'Paysage flamand avec nonnes'.

Volwassenenvorming (374.7)

185 - VAN HAUWERMEIREN Willy, *Davidfonds Lede: Jubileumboek 1912-2012: 100 jaar Davidfonds Lede*, Lede, Davidfonds Lede, 2012, 66 p.

Hoger onderwijs. Universitair onderwijs (378)

186 - DE BLOCK Jozef, *Herinneringen aan professor doctor Paul Ghysbrecht 1927-1998*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (3), p. 67-71.

187 - DE CAIGNY Sofie e.a. (red.), *Bronnengids architectuuronderwijs Vlaanderen*, Antwerpen, Centrum Vlaamse Architectuurarchieven (CVAa) en VAI (Vlaams Architectuurinstituut), 2012, 251 p.

Geeft een beknopt overzicht van de geschiedenis van de zes architectuuronderwijsinstituten in Vlaanderen, met aandacht voor de bronnen (archief en literatuur).

188 - DE TROYER Roger, *Doctoraatsscriptie van Gaspar Buysse - Helderger 1771, - Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (4), p. 2-3.

189 - HEYNICKX Rajesh (red.); SCHOONJANS Yves (red.); STERKEN Sven (red.), *Tekenen en betekenen: opstellen over het architectuurinstituut Sint-Lucas 1862-2012*, Leuven, Lipsius, 2012, 189 p.

190 - SURDIACOURT Dirck, *Geraardsbergse makers in de verzoeking van het Vlaamsnationaal activisme: deel 2: Het politiek activisme in Geraardsbergen (1916-1918)*, - *Gerardimontium*, 2012, (246), p. 3-31.

Heemkunde. Volkskunde (39)

191 - UYTTERSROT Valère, *Alfons De Cock: de grondlegger van de wetenschappelijke folklore of volkskunde in Vlaanderen*, - *Berichten Heemkundige Kring Wallo*, 19, 2012, (1), p. 4-27.

Alfons De Cock (Herdersem 1850 - Berchem 1921).

192 - VAN DRIESSCHE Luc; BOURGEOIS Chris, *Alfons De Cock en de familie Callebaut*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (73), p. 17-23.

193 - VAN DRIESSCHE Luc, *Jozef Van Haver (Wieze 1926 - Herdersem 2009)*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 26-28.

Gezinsleven (392.3)

194 - VAN DEN STEEN Freddy, *Een groot gezin te Herdersem*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (3), p. 316-331; (4), p. 422-441.

Huwelijken (392.5)

195 - BUGGENHOUT Pieterjan, *Huwelijken te Herdersem in 1803-1818*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 52-63; (2), p. 181-192.

196 - VAN BIESEN Fred, *Albasten Maurits Vermoesen honderd jaar*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (4), p. 470-473.

Herbergen (392.8)

197 - DE CLERCK Jan C.A., *Oude herbergen en herbergnamen in Baardegem*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 34-50; (2), p. 152-173; (3), p. 412-421.

Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 174.

198 - VAN DE PERRE Arnold, *Paas Pieë: het laatste volkscafe uit Meldert sloot zijn deuren*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (4), p. 442-451.

198bis - DE LOOSE Willy, *Herinneringen Hoogstraat Haaltert*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (3), p. 22-23.

Spotnamen (392.91)

199 - VAN ISTERDAEL Herman, *De spotnaam van Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (4), p. 100.

Okegemnaars worden spottenderwijze als hoppewinders (of beter: hoppewinners?) bestempeld.

Dood. Dodengebruiken. Bidprentjes (393)

200 - RUYS Robert, *Ter zaliger nagedachtenis: rouwgebruiken rond dood en begrafenissen*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (2), p. 4-23.

201 - UYTTERSROT Marc, *Overlijdens doorheen de tijd*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (2), p. 70-72; (3), p. 107-108; (4), p. 137-139.

Bidprentjes van inwoners van Gijzegem en Hofstade overleden 140, 120, 100, 75 en 50 jaar geleden.

202 - VAN DRIESSCHE Luc, *Overleden Wiezenaren*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (70), p. 24-27; (72), p. 28-31.

Verenigingen. Verenigingsleven (394)

203 - [BESTUUR], *Bij de nieuwe jaargang*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 3-4.

204 - DE SMET Lucien, *Sporen van het ontluikend middenveld binnen de christelijke zuil te Balegem*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (159), p. 57-60; (160), p. 94-95.

205 - HEYVAERT Herman, *Luc Van Driessche laureaat van het dr.Jozef Weyns-eremerk*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (73), p. 6-9.

206 - OLSEN Jan, *De Heemkundige Vereniging De Gonde: bestuur, medewerkers en 40 jaar bruisende werking*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (4), p. 5-15.

Feesten (394.2)

207 - DE SWAEF Walter, *Sint-Pietersvuur in Erondegem*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (4), p. 88.

208 - VAN DRIESSCHE Luc, *Een meiboom op het dorpsplein*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (70), p. 31-32.

In Wieze.

Stoeten. Optochten (394.5)

209 - VANDEWEGHE Evert, *Feesten van nostalgie en vooruitgang: de representatie van het stedelijk landschap in Vlaamse provinciesteden 1837-1958*, - *Volkskunde*, 113, 2012, (1), p. 20-43.

O.m. over de inhuldigingsstoet Nieuw Hospitaal in 1899 en de historische stoet 550e verjaring Werfkapel in 1913, allebei in Aalst.

Markten. Jaarmarkten (394.6)

210 - DE CLERCK Jan C.A., *125 jaar Faubourg-jaarmarkt in Baarddegem*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (3), p. 285-306.

Legenden (398.2)

211 - TOP Stefaan, *De Heilige Gudula in de spiegel van de legende*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 198-208.

Gebaseerd op het "Brabantsch Sagenboek" van Alfons De Cock en Isidoor Teirlinck

Kalenderfeesten (398.33)

212 - DE COCK Louis; VANDEN HERREWEGEN Anne-Marie; VAN BOCKSTAELE Geert, *Krakelingen en Tonnekensbrand: Erfgoed van de Mensheid in Geraardsbergen*, Geraardsbergen, Autonoom Gemeentebedrijf in opdracht van de Stad Geraardsbergen, 2012, 160 p. + DVD.

Op de DVD drie reportages van 1956, 1996 en 2009.

Geesten. Heksen. Spoken (398.4)

213 - DE METS Rudy, *Over spoken, heksen, weerwolven en bijgeloof*, - *Triverius*, 42, 2012, (1), p. 22-33.

In Opbrakel.

Marktliederen. Volksliederen (398.8)

214 - DE KNIJF R., *In memoriam volkszanger Mandje De Vos*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (2), p. 24-31.

215 - DE TEMMERMAN Ludwig, *Vlasnijverheid in het volkslied*, - *Triverius*, 42, 2012, (1), p. 50-56.

216 - DE VUYST Julien, *Het liedgoed van de Brakelse volksmens*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 20-21; (4), p. 20-24.

217 - DE VUYST Julien, *Zware criminaliteit bezongen in het Land van Rode*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (160), p. 106-108.

5. WETENSCHAPPEN**Landmeetkunde. Kadaster (528)**

218 - BEYLS Pieter, *'Een werck seer schoon ghemeten': studie van de archiefvorming en de terminologie van de landboekhouding in het graafschap Vlaanderen (16de - 18de eeuw): casus kasselrij Oudenaarde en Land van Aalst*, (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën: studia, 134), Brussel, Algemeen Rijksarchief i.s.m. het provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 2012, 248 p.

219 - BEYLS Pieter, *Het Vlaamse platteland opgemet, in kaart gebracht en naar waarde geschat: een overzicht van de veelzijdige expertise van landmeters en prijzers in de zeventiende en achttiende*

eeuw in het graafschap Vlaanderen, - *Tijd-Schrift*, 2, 2012, (3), p. 7-21.

220 - VANHAESEBROUCK Pieter-Jan, *De kadasterkaarten van Popp: Kwaremont*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 57-61.

221 - VANNIEUWENHUYSEN Bram; LISSON Jelle, *De stadspannen van Jacob Van Deventer: een schitterende bron voor de stads- en dorpsgeschiedenis*, - *Bladwijzer*, 2012, (4), p. 3-16.

6. TOEGEPASTE WETENSCHAPPEN

Dienstverleners. Geneeskunde. Diergeneeskunde (61)

223 - DE CHOU Freddy, *Biografisch repertorium van de medische zorgverleners in Geraardsbergen 1901-1970*, - *Gerardimontium*, 2012, (245), p. 7-18.

224 - EEMAN André, *Veeartsenij vroeger en nu*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 49-53.

225 - VAN LANGENHOVEN Bart; TOPKE Hubert (samensteller), *Henricus Smetius: Lede 1537 - Heidelberg 1614, (Mensen van bij ons)*, Lede, Culturele Raad, 2012, 12 p.

Over de arts en humanistisch geleerde Henricus Smetius.

Molens. Watermolens. Windmolens (620.9)

226 - DE LOOSE Willy, *Haaltert: Graeves molen*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (4), p. 9-11.

227 - DE SMET Lucien, *Balegem: de Windekemolen*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (160), p. 84-86.

Snuifwindmolen.

228 - DE VUYST Paul; LIESSENS Gerrit, *De zwingelmolen te Aaigem*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (4), p. 83-88.

229 - DENEWET L.; BAUTERS P.; PEUSENS D., *De redding van de Tarandusmolen te Dikkelvenne*, - *Molenecho's*, 40, 2012, (1), p. 10-20.

230 - DENEWET Lieven, *Aangetaste molenbiotopen te Rumbeke en Denderwindeke*, - *Molenecho's*, 40, 2012, (4), p. 175-177.

231 - GOUBLOMME Alain, *De Nedermolen van Melden dankzij voorbeeldig enthousiasme weer maalvaardig*, - *Vlaamse Molens*, 6, 2012, (2), p. 18-21.

232 - HUYS Paul, *Molenadvertenties in de "Gazette van Gend"*, - *Molenecho's*, 40, 2012, (3), p. 139-142; (4), p. 214-217.

233 - SOUFFREAU Georges L., *Vijftig jaar molenvermeldingen in de Gazette van Gend(t) (1750-1800): gevolgd door een lijst met te koop aangeboden heerlijkheden (1749-1794)*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2012.

234 - VAN PAEPEGHEM Willy, *De Overmolen: de laatste watermolen van Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (1), p. 1-12.

235 - VERMEIR Rik, *De Coorenwintmolen, de rosmolen en de kasseien van de Molenstraat te Wieze*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (70), p. 8-23.

236 - VAN PAEPEGHEM Willy, *De laatste watermolen van Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (1), p. 1-12.

Stoommachines (621.1)

238 - VANDENHEEDE Marcel; PARET Pascal, *Ons industrieel verleden: de firma Van Coppenolle te Berchem*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 3-15.

Straten. Wegenbouw (625)

239 - COPPENS Frans, *Vernieuwde Statiestraat ingewandeld*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (1), p. 16-23.

240 - DUPREZ Michel, *Onderhoud van de wegen in Meilegem 1764*, - *De Zwalmgalm*, 2012, (3), p. 18-24 en 27.

Landbouw. Hopteelt. Veeteelt (63)

241 - PAPIN Kristof, *De regulering van de hophandel tijdens de middeleeuwen en vroegmoderne tijd*, - *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 66, 2012, p. 61-91.

242 - VAN DRIESSCHE Luc, *Residentie "Caudrongeshof"*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (72), p. 10-12.

Joannes Baptist Caudron (° Moorsel 1756), burgemeester van Wieze 1792-1795.

243 - BRANTEGEM Herman, *De aardappelteelt te Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (1), p. 12-19.

244 - VAN DE VELDE Wilfried, *Familie De Cock in Erpe: veehandelaars en landbouwers*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (2), p. 42-43.

245 - VAN LATHEN Theo, *'t Paardendorp Vollezele: geschiedenis en museum*, Sint-Pieters-Leeuw, in eigen beheer (02 377 77 12), 2011, 162 p.

Zuivel. Melkerijen (637)

246 - MARTENS Jan; PREMEREUR André, *De melkerij 'Sint-Ursmarus' van Deftinge*, - *Triverius*, 42, 2012, (1), p. 34-40; (3), p. 21-35.

Jacht. Visvangst (639)

247 - SCHOON Edmond, *Een jachtincident op de grens van Hekelgem en Teralfene*, - *Info-Belledaal*, 27, 2012, (2), p. 10-13.

248 - VALENTIJN André, *De walvissers uit Ressegem*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 21-25.

Visvangst op de wal van de pastorie van Ressegem.

Drukkerijen (655)

250 - DE RO Jacques, *Monumenten van papier en karton: de moderne geschiedenis van Geraardsbergen op maat van papiermakers, drukkers en fotografen*, Geraardsbergen, Gerardimontium Geraardsbergse vereniging voor lokale geschiedenis, 2012, 388 p.
Behandelt ook de papiermakers in Goeferinge en Zandbergen.

251 - POTS Luc, *Pipefax alias Petrus Van den Abeele*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (3), p. 18-21.

252 - VAN DRIESSCHE Luc, *Germain Mulyaert (Wieze 1881 - Wieze 1951)*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 21-23.

Verkeerswezen (656.1)

253 - [KALSEYDE], *De kalseyde van Aelst naer Opwijck plechtig geopend*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 73.

Verslag in Den Denderbode van 27 september 1846.

Spoorwegverkeer (656.2)

254 - VALENTIJN André, *Ressegem: een dode en een zwaargewonde bij de treinramp te Sint-Katharina-Lombeek in 1953*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (4), p. 76-79.

255 - VALENTIJN André, *Julien De Spiegeleer: de laatste stationschef van Herzele*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 32-35.

Luciferfabrieken (662)

256 - ROBBEN Danny, *Herdenking oprichting van de 'Union Allumettière' 1912-2012: deel 1: Carlos Roland, de 'master' achter een afgestemde chemieage*, - *Gerardimontium*, 2012, (241), p. 3-11.

257 - ROBBEN Danny, *Herdenking oprichting van de 'Union Allumettière' 1912-2012: deel 2: Maurice Van Buggenhoudt als 'incontournable' directeur op vlak van productie en personeel*, - *Gerardimontium*, 2012, (243), p. 3-12.

258 - ROBBEN Danny, *Herdenking oprichting van de 'Union Allumettière' 1912-2012: deel 3: Johnny De Lannoit en Georgette Collijns: arbeiders met een grote loyaliteit*, - *Gerardimontium*, 2012, (246), p. 17-20.

259 - VAN BOCKSTAELE Geert, *Sigrid Dehaeck, Inventaris van het archief van de luciferfabriek Union Allumettière N.V., rechtsvoorgangers en rechtsopvolgers, 1902-2004*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 67-68.

In de reeks Signalement.

Brouwerijen. Stokerijen (663)

260 - CAMI Gilbert; TROCH Jan, *Familiebrouwerijen verwant met de gewezen brouwerijen van Wieze*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (72), p. 2-5.

Over de brouwerijen Van den Bossche (Sint-Lievens-Esse), de brouwerij Palm (Steenhuffel) en de brouwerij Slachmuylder (Ninove).

261 - LION Jan, *Brouwerij moet blijven: heemkundigen eisen bescherming Dendria-gebouw in Onkerzele*, - *De Standaard. Regio Oost-Vlaanderen*, 2011, (12 juli), p. --.

262 - TROCH Jan, *Brouwerij Callebaut Wieze 1838-1976*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 9-12.

263 - VAN DRIESSCHE Luc, *Brouwerij Van Roy Wieze 1866 - 1997*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 29-32.

264 - VAN SCHOONENBERGHE Eric, *Het verhaal van Stokerij Van Damme in Balegem*, - *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 29, 2012, (4), p. 32-41.

Levensmiddelen (663.9)

265 - BOURGEOIS Chris (samenst.); CAMI Gilbert (samenst.); HEYVAERT Herman (samenst.) e.a., *Callebaut: een eeuw chocoladeproductie te Wieze*, Lebbeke, Oudheidkundige Kring H.H. Salvator, 2011, 220 p.

Andere industrieën (663.97)

266 - POTS Luc, *Moulin au tabac - Tabaksmolen*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (2), p. 21-25.

In Denderhoutem.

267 - VAN DER HELST Luc, *Het industriegebouw Hertshage 53*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (4), p. 95-97.

Steenbakkerijen (666.7)

268 - POTS Luc, *Pressers, inzettters en stokers in Atomse veldovens*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (4), p. 14-24.

Textielindustrie (677)

269 - DE LIL Steven, *Het breigoedcomplex De Veylder-Hendrickx aan de Zeebergbrug*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (3), p. 63-66.

270 - DE LIL Steven, *Het maalderijgebouw van de samenwerkende maatschappij 'Redt U Zelfen'*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (2), p. 44.

In Aalst.

271 - DE RO Jacques ; VAN DAMME Rik, *Parels bij een prille industrialisatie: deel 3: Textiel*, - *Gerardimontium*, 2012, (246), p. 23-30.

272 - LOUIES Jan, *De bonneterie Octave Limbourg in de Zonnestraat*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (4), p. 89-94.

273 - LOUIES Jan, *Lichtgevende zaagtanden en de kazerneachtige dozen: over de vormgeving van onze oude textiel fabrieken*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (2), p. 42-43.

Kledingindustrie (687)

274 - BORLOO Chris, *De korsetschool en de korsetindustrie in Herzele*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (4), p. 72-76.

7. ARCHITECTUUR. PLASTISCHE KUNSTEN. MUZIEK. SPORT

Beschermde monumenten (7.025)

275 - MENNE Gilbert (redactiesecr.); BRUTSAERT Emmanuel (eindred.); DE MEESTER Johan (fotogr.), *Henegouwen, (Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten)*, Tielt, Lannoo, 2011, 608 p.

276 - VANDEPUTTE Omer (hoofdred.); DE MEESTER Johan (fotogr.), *Oost-Vlaanderen, (Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten)*, Tielt, Lannoo, 2011, 478 p.

277 - VANDEPUTTE Omer (hoofdred.); DE MEESTER Johan (fotogr.), *Vlaams-Brabant, (Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten)*, Tielt, Lannoo, 2011 (bijdruk), 399 p.

Hedendaagse kunst (7.038)

278 - ROGGEMAN Willem M., *Luc De Blok: een door Boon gewaardeerde kunstenaar en vriend*, - *Boelvaar Poef. Ledenblad Louis Paul Boongenootschap*, 12, 2012, (1), p. 64-91.

Ruimtelijke ordening (71)

279 - DE SCHRYVER Fredy, *Siesegemkouter: bezwaarschrift GRUP*, - *Liniaal*, 35, 2012, (4), p. 19-25.

GRUP = Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan.

Stratageschiedenis (711.5)

280 - COSYNS Roger, *De Roestraat omstreeks 1850*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Pollare*, 2012, p. 2-12.

In Pollare.

Parken. Tuinen (712.26)

281 - WEISGERBER J., *Jardin rococo: réalité et fiction*, - *Bulletin Académie Royale de Belgique: classe des Beaux Arts*, 1998, (1-6), p. 17-54.

Over der aanleg van Franse en Engelse kasteeltuinen in de 18de eeuw.

Kerkhoven (718)

282 - DE COCK Louis; VANDEN HERREWEGEN Anne-Marie, *Het oude kerkhof van Viane en zijn merkwaardige gasten*, Geraardsbergen, s.n., 2012, 39 p.

283 - OLSEN Jan, *Funerair erfgoed*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (1), p. 13-16; (2), p. 3-6.

In Melle.

Beschermde landschappen (719)

284 - VAN DER LINDEN Geert, *Een sierlijke kromme op een kruispunt van wegen: de beschermde populier op de Vollanderkouter in Strijpen*, - *M & L. Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 31, 2012, (4), p. 8-13.

285 - DE RO Jacques, *“Den Bleek” te Geraardsbergen: historiek van een beschermd landschap*, - *Gerardimontium*, 2012, (243), p. 27-30.

Architectuurgeschiedenis (72.03)

286 - GEEROMS Luc; VAN DE PERRE Dirk, *Catalogus van de tentoonstelling Architectuur van de Verlichting: Jan Baptist Simoens en tijdgenoten in het Land van Aalst (Stedelijk Museum Aalst 23 oktober-22 december 2011)*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 5-35.

287 - VAN DE PERRE Dirk, *Bouwwerken van architect Pieter Van Kerckhove (1847-1889) te Meerbeke in opdracht van senator Karel Van Vreckhem*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (3), p. 212-231.

288 - VAN BOCKSTAELE Geert, *Louis Bert-De l'Arbre (1835-1903), architect en schilder in Geraardsbergen, archivalisch doorgelicht*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (2), p. 113-150.

Openbare gebouwen. Gemeentehuizen (725.1)

289 - ROBIJNS Luc, *Nog negentien Oost-Vlaamse gemeentehuizen beschermd*, - *Cultureel Jaarboek Provincie Oost-Vlaanderen*, 2010, p. 22-29.

290 - VANDENHEEDE Marcel; DEKIMPE Bert; DE CRITS Marc; ADRIAENS Veronique, *Het oud gemeentehuis van Berchem*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (2), p. 3-10.

291 - VERMEIR Rik, *Restauratie en renovatie van 't Oude Gemeentehuis*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (72), p. 6-7.

292 - VAN DER SPEETEN Jozef, *Het tweede leven van het station van Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (1), p. 1-11.

Theatergebouwen (725.82)

293 - DE RO Jacques, *Verborgene monument? De voormalige toneelzaal van de Sint-Petrusgilde in de Denderstraat te Geraardsbergen*, - *Gerardimontium*, 2012, (241), p. 14-25.

Culturele centra (725.83)

294 - VUYLSTEKE Marc, *Nitterveld 100 jaar geleden*, - *Businarias*, 16, 2012, (48), p. 25-32.

Nitterveld is een domein aan de voet van het Muziekbos, nu cultuurhuis.

Monumenten. Standbeelden (725.9)

295 - PIETERAERENS Martine, *Oorlogsmonumenten in Oost-Vlaanderen beschermd*, - *Cultureel Jaarboek Provincie Oost-Vlaanderen*, 2011, p. 94-101.

296 - VANDENBRUELE Annelies, *Nog beelden in de straat: de Walput - Haaltert Bruulstraat*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 36, 2012, (1), p. 19-22.

Met etymologische verklaring van het toponiem Bruul.

297 - VANDERHELST Luc, *Standbeeld Desiré De Wolf*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (1), p. 17-19.

Bruggen (725.95)

298 - OLSEN Jan, *Twintig jaar geleden*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 40, 2012, (1), p. 17-18.

Instorting van de brug over de Schelde in Melle (1992).

Religieuze architectuur. Kerken. Kapellen (726)

299 - COOMANS Thomas; LUO Wei, *Exporting Flemish Gothic architecture to China: meaning and context to the churches of Shebiya (Inner Mongolia) and Xuanhua (Hebei) built by missionary-architect Alphonse De Moerloose in 1903-1906*, - *Relicta*, 2012, (9), p. 219-262.

De Moerloose werd in 1858 in Gentbrugge geboren.

300 - DEKIMPE Bert, *De O.L.Vrouw van de Carmelkerk te Berchem: een stukje bouw- en restauratiegeschiedenis*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 62-73.

301 - LEMMENS Gerard, *De Sint-Annakerk en begraafplaatsen van Bottelare*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 2012, (159), p. 61-69.

302 - RUYSS Robert, *De Sint-Gertrudiskerk te Wichelen*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (1), p. 4-15.

303 - SIX Caroline, *Inventaire des archives du Ministère de la Justice: Direction générale de la Législation civile et des Cultes: Service des Cultes et de la laïcité: bâtiments du culte catholique [1809] 1830-2002*, (*Algemeen Rijksarchief: inventarissen*, 529), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2012.

304 - VAN BELLE Ronald, *Enkele merkwaardigheden uit de oude O.-L.-Vrouw-Hemelvaartkerk te Erembodegem*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 49-53.

305 - VAN DE PERRE Dirk, *Wedstrijden, een studiekkring en een mentor: de bijdrage van het Gentse Sint-Lucasinstituut tot de Vlaamse kerkenbouw, 1958-1970*, - HEYNICKX Rajesh (red.); SCHOONJANS Yves (red.); STERKEN Sven (red.), *Tekenen en betekenen: opstellen over het architectuurinstituut Sint-Lucas 1862-2012*, Leuven, Lipsius, 2012, p. 148-156.

Beschrijft de rol van broeder ir. Louis Van Mechelen, directeur Sint-Lucas Gent, voor de moderne kerkenbouw naar aanleiding van de wedstrijd in 1961 voor de Kerselarekapel (Edelare), gewonnen door architect Juliaan Lampens. Louis van Mechelen is tevens de architect van de kapel van het O.-L.-Vrouwziekenhuis te Aalst en van het altaar van de kapel van het Sint-Aloysiuscollege te Ninove.

306 - VERMEIR Rik, *De geheimen van de zeshoekige toren van de kerk, - Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (72), p. 13-23.

Torentje dat de kerktoren flankeert.

307 - OCKELEY Jaak, *De bouw van de Kruisborrekapel in Koudertaveerne (1622), - Ascania*, 55, 2012, (1), p. 20-28.

Met vermelding van Henricus Colenus, koordeken van Aalst.

308 - VAN BIESEN Fred, *Kapel van de heilige Aldegonde in de Avouestraat, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (4), p. 474-476.

309 - VAN BIESEN Fred, *Kapel van Sint-Antonius van Padua in de Ploegstraat te Moorsel, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (2), p. 255-256.

310 - VAN BIESEN Fred; TOELEN Jan, *Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart in de Exterkenstraat, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 119-123.

In Moorsel.

311 - VAN DEN BOSSCHE Ariël, *De Gudulakapel en haar vrome weldoener, - DIERICKX Fons (eindred.), Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 170-181.

In Moorsel. De belangrijkste mecenas was Lodewijk Cayro (+ 1670).

312 - VAN DEN STEEN Frank, *De kapel Van der Linden te Elst, - Triverius*, 42, 2012, (2), p. 8-9.

313 - VAN DER HELST Luc, *Termurenkapel moet beschermd worden, - Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (2), p. 45-47.

Grafzerken. Grafmonumenten. (726.8)

314 - DE BOECK Dirk, *Graf- en gedenkschriften in en rond de kerk van Erpe, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (1), p. 1-5; (2), p. 34-38.

Pastorieën (726.9)

315 - DE SCHRYVER Fredy, *Wat met de Nieuwerkerkse pastorie ?*, - *Liniaal*, 35, 2012, (4), p. 16-18.

316 - LIESSENS Gerrit, *De oude pastorie van Burst*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (4), p. 73-76.

317 - RAES Hadewich; VANDEVELDE Patrick, *Pastorijen pastorijtuin van Moorsel: naar een nieuwe bestemming - verslag*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (3), p. 353-382; (4), p. 477-510.

Schoolgebouwen (727.1)

318 - BOURGEOIS Chris, *Marie-Hélène Pieters (Den Haag 1826 - Gent 1905)*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 24-25.

Gehuwd met Auguste Frédéricq Ghislain de Clerque Wissocq, burggraaf te Wieze.

Burgerlijke architectuur. Woningen. Herenhuizen. Hoeven. Kastelen (728)

319 - BEECKMANS Luk, *Het lemen woonstalhuis langs de Tolstraat te Steenhuize*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 47-50.

320 - DE PRIJCK Mieke; DE TANT Fernand, *De verdwenen "hoek der Kerkstraat" (nu Teirlinckstraat) van Zegelsem*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 25-33.

321 - DE SCHRYVER Fredy, *De verdwenen huisjes van Pijpenbeek*, - *Liniaal*, 35, 2012, (3), p. 45.

322 - DE TROYER Roger, *Heldergem: oudste woning Oud Dorp 77*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (4), p. 4-5.

323 - SOUFFREAU Georges, *Steppe's hof: een omwalde hoeve in Borsbeke*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (1), p. 12-15.

324 - VANHAESEBROUCK Pieter-Jan, *Torenhistories*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (2), p. 20-31.

Toren op de top van het Kluisbos.

325 - VERBEKE Michel, *De oudste nog actieve hoeve van Lede: het hof Sörsele*, - *Ken Uw Dorp*, 39, 2012, p. 1-70.

326 - BEECKMANS Luk; SOUFFREAU Georges; VAN DER KELEN Ignace, *Kastelen in Herzele: de burcht*, (Tijdschriftbijlage bij 'De Hellebaard', 10, 2012, nr. 3), Herzele, Heemkundige kring De Hellebaard, 2012, 26 p.

327 - DE RO Jacques, *Naschrift: Kasteel van de familie Vander Linden te Goeferdinge*, - *Gerardimontium*, 2012, (241), p. 12.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 291.

328 - DE VUYST Julien, *Inboedelbeschrijving van het kasteel van Steenhuize op het einde van de 18de eeuw*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (4), p. 71.

329 - TOELEN Jan, *Op dreef met Karel van Croÿ*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (2), p. 240-254.

Over de bouw van het waterkasteel van Moorsel.

330 - BEECKMANS Luk, *Het "kasteeltje" in de Holmanstraat te Steenhuize*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 36-38.

331 - DE RO Jacques, *De 'Liberale Kring' in de steigers: geschiedenis en kunsthistorische verkenning van het voormalige bankhuis Spitaels op de Markt te Geraardsbergen: deel I: Van bankhuis tot partijgebouw*, - *Gerardimontium*, 2012, (242), p. 3-16.

332 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De (heren)huizen van de Stationsstraat en de Serpennestraat, de brouwerijen De Clooter-Derby en Beerens*, - *Triverius*, 42, 2012, (1), p. 4-21.

In Nederbrakel.

333 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De (heren)huizen van de Neerstraat: het huis van notaris Dujardin*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 10-15.

334 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De (heren)huizen van de Neerstraat: het huis van notaris De Waegenaere*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 4-13.

335 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De (heren)huizen van de Neerstraat: de huizen van Van den Dooren*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 63-19.

336 - VAN DAMME Rik, *De 'Liberale Kring' in de steigers: deel 2: Architect Roelandt (1786-1864) bouwt voor François Spitaels een herenhuis in zuivere empirestijl (1817)*, - *Gerardimontium*, 2012, (243), p. 13-16.

337 - VAN DAMME Rik, *De 'Liberale Kring' in de steigers: deel 3: Een merkwaardig empiregebouw (1817) voorbeeldig gerestaureerd*, - *Gerardimontium*, 2012, (244), p. 3-13.

Bakovens (728.9)

338 - VERMEIR Rik, *De broodoven van de pastorie*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (73), p. 24-32.

Beeldhouwers (73.071)

339 - DE COCKER Lieve, *Karel Frans Van Poucke: ° Diksmuide 17-7-1740 / + Gent 12-11-1809*, - *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (160), p. 87-92.

Beeldhouwer.

Numismatiek. Muntvondsten (737)

340 - BEECKMANS L., *Munten en rekenpenningen uit de Norbertijnerabdij van Ninove (prov. Oost-Vlaanderen)*, - *Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde*, 156, 2010, p. 221-222.

341 - BEECKMANS L., *Munten en rekenpenningen op de Graanmarkt te Ninove (prov. Oost-Vlaanderen)*, - *Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde*, 156, 2010, p. 223.

342 - BEECKMANS Luc; VAN DER HEGGEN Femke, *Een 16de-eeuwse goudvondst in Dikkelvenne (Gavere, Oost-Vlaanderen)*, - *Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde*, 157, 2011.

343 - BEECKMAN Luk; DE BUYSER Frans, *Zilveren munten uit de 18de eeuw gevonden op het dorpsplein van Moorsel (Aalst, prov. Oost-Vl.)*, - *Relicta*, 2012, (9), p. 209-217.

Keramische kunsten (738)

344 - DE RO Jacques ; VAN DAMME Rik, *Parels bij een prille industrialisatie: deel 1: Geraardsbergen op porseleinkaarten*, - *Gerardimontium*, 2012, (244), p. 29-40.

345 - ROGGEMAN Willem M., *Keramik als avant-gardekunst: sculptuur van Lieve De Pelsmaeker sierde de tuin van Louis Paul Boon*, - *Boelvaar Poef. Ledenblad Louis Paul Boongenootschap*, 12, 2012, (1), p. 26-45.

Rijk geïllustreerd overzicht van het beeldend werk van deze Aalsterse kunstenares, behorend tot de vriendenkring van Louis Paul Boon.

Kantnijverheid (745.52)

346 - BORLOO Chris, *Kant uit Woubrechtetegem voor de koninklijke familie*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (2), p. 26-31.

347 - DE MEUTER Ingrid, *Wandtapijten in Oost-Vlaams provinciaal bezit*, Gent, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 2012, 95 p.

348 - DE RO Jacques ; VAN DAMME Rik, *Parels bij een prille industrialisatie: deel 2: Kant*, - *Gerardimontium*, 2012, (245), p. 19-27.

349 - WIJNENDAELE André; BEECKMANS Luc; VAN IMPE John, *Sint-Antelinks, een centrum voor de Milan-naaldkant*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (1), p. 1-5.

Schilderkunst. Miniaturen (75)

350 - KOLDEWEIJ Jos, *Betekenisvol realisme in het getijdenboek van Katherina van Kleef*, - *Millenium. Tijdschrift voor middeleeuwse studies*, 24, 201, p. 124-150.

Met o.m. afbeeldingen van de miniaturen van de heiligen Cornelius en Cyprianus en Martinus (Utrecht, ca. 1440).

351 - OGONOVSKY-STEFFENS Judith, *La peinture monumentale d'histoire dans les édifices civiles en Belgique (1830-1914)*, (*Académie royale de Belgique. Classe des Beaux-Arts*), Bruxelles, Palais des Académies, 1999, 432 p.

Met vermelding van gebouwen in Aalst.

352 - DE TEMMERMAN Ludwig, *René Cosijns: een poging tot analyse van zijn werk*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 65-66.

353 - VUYLSTEKE Marc, *Leo Piron: reeds 50 jaar overleden*, - *Businarias*, 16, 2012, (47), p. 17-30.

Leo Piron, schoonzoon van Valerius De Saedeleer.

354 - SCHEERLINCK Hubert, *Antoon Blancart, de schilder van de tien doeken in de Gudulakapel te Moorsel*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 182-197.

355 - DE RO Jacques ; VAN DAMME Rik, *Nieuw werk ontdekt van kunstschilder Charles Louis Saligo (1803-1874): het portretschilderij*

van Pauline Spitaels in het Sociaal Centrum te Geraardsbergen, - *Gerardimontium*, 2012, (245), p. 3-6.

356 - DE SCHRYVER Erik, *Van Saene: de emotie en het metier*, Ninove, Stad Ninove, 2012.

Kunstschilder Maurits (eigenlijk Maurice) Van Saene werd in 1919 te Ninove geboren als Maurice Buydens. Hij overleed er in 2000.

357 - VANWIJNSBERGHE D.; VERROKEN E., *Les Heures de Charles Le Clerc: une oeuvre méconnue de la jeunesse de Jean Le Tavernier, enlumineur de Philippe Le Bon*, - *Art de l'Enluminure*, 2012-2013, (43), p. 2-33.

Over de Oudenaardse miniaturist Jean Le Tavernier (Jan De Tavernier) met connecties in het Land van Aalst.

358 - VANWIJNSBERGHE D.; VERROKEN E., *Miniatures commentées des Heures de Charles Le Clerc*, - *Art de l'Enluminure*, 2012-2013, (43), p. 34-65.

Met verwijzingen naar de abdijen van Geraardsbergen en Ninove en naar de Geraardsbergse kopiïst Guillebert De Mets.

Muziek. Muziekinstrumenten. Muziekverenigingen (78)

359 - DE PRIJCK Mieke, *Zegelsem 1923: operette "Hooger Op"*, - *Triverius*, 42, 2012, (3), p. 62-64.

360 - MAROYE Marc, *Historiek van de Koninklijke Fanfare Sint-Jansvrienden uit Hemelveerdegem*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 42-52.

361 - ROOSE P., *Het gerestaureerde P. Van Peteghem-orgel te Landskouter*, - *Orgelkunst*, 35, 2012, (2), p. 108.

362 - THOMAS P., *Het Lovaert-orgel van Gontrode gerestaureerd*, - *Orgelkunst*, 35, 2012, (2), p. 104-107.

363 - UYTTERSprot Valère, *Met tromgeroffel en trompettengeschal de straat op ...*, - *Berichten Heemkundige Kring Wallo*, 19, 2012, (4), p. 13-25.

In Welle.

364 - DE TEMMERMAN Ludwig, *Honderd jaar geleden overleed Edgard Tinel*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 25-27.

Sport (79)

365 - DE SCHRYVER Fredy, *Meer nieuws over Elvire / Willy De Bruyn, o.a. vanuit Londen*, - *Liniaal*, 35, 2012, (1), p. 33-43.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 343.

366 - DE SCHRYVER Fredy, *Elvire De Bruyn en Mien Van Bree*, - *Liniaal*, 35, 2012, (4), p. 39-41.

367 - HUYLEBROUCK Rosa, *Willy De Neef (05.04.1920-17.01-2012) als sportman*, - *Liniaal*, 35, 2012, (2), p. 8-11.

368 - SONCK Paul, *Mere: de historische spurt in 1964*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (1), p. 17-20.

369 - VERMOESEN Ben; VERLEYEN Wilfried (o.s.b.), *De handbooggilde van Meldert*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 85-99; (2), p. 210-223.

Bioscopen. Film (791.4)

370 - DE POORTER Wim, *L.P. Boon als ontspoord filmcriticus*, - *Boelvaar Poef. Ledenblad Louis Paul Boongenootschap*, 12, 2012, (2), p. 53-62.

Toneel (792)

371 - A. S., *Toneel in Steenhuize*, - *De Hellebaard*, 10, 2012, (1), p. 11.

372 - [UIT], *Uit de oude toneeldoos*, - *Jong & Oud*, 56, 2012, (229), p. 22-24.

Over de opvoering van 'Het geding van Onze Heer' van Paul De Mont met een overzicht van de opgevoerde toneelstukken in het Sint-Jozefscollege tussen 1938 en 2011.

8. TAALKUNDE. LITERATUUR**Taalwetenschappen. Taalkunde. Dialecten (80)**

373 - VAN HOVE Willy, *Prof. Doctor P.P. De Wolf (Wieze 1934-Wieze 2003)*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wieze*, 22, 2012, (71), p. 13-17.

374 - DUPREZ Michel, *Zwalmse spreekwoorden en gezegden*, - *De Zwalmgalm*, 17, 2012, (2), p. 31; (3), p. 17; (4), p. 16.

375 - GLASBERGEN J.B., *Beroepsnamenboek: beroepsaanduidingen voor 1900 in Nederland en België*, Amsterdam, Veen, 2004, 575 p.

376 - COPPENS Jan, *'t Giesbaargs onder de loepe: Smoeëlast: varkensmilt of -pancreas*, - *Gerardimontium*, 2012, (241), p. 13.

377 - COPPENS Jan, *'t Giesbaargs onder de loepe: "G'èt ga veel toepee!"*, - *Gerardimontium*, 2012, (242), p. 17.

378 - COPPENS Jan, *'t Giesbaargs onder de loepe: Wat is ne varrewee ?*, - *Gerardimontium*, 2012, (243), p. 17.

379 - DE MAESSCHALCK Gust; RASSCHAERT Alfons, *Naar een Wichels woordenboek*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen*, 36, 2012, (2), p. 43-47.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 344.

380 - DE SCHRYVER Fredy, *Ons Nieuwerkerks dialect*, - *Liniaal*, 35, 2012, (2), p. 33-34; (3), p. 46; (4), p. 41-42.

381 - DE VOS Willy, *Kris-kras door 'Trijen'*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (3), p. 15-17.

Plaatsnaamkunde. Toponymie (801.311)

382 - DE SCHRYVER Fredy, *De pastoor van "Nie Weirken"*, - *Liniaal*, 35, 2012, (4), p. 25-27.

383 - LEROY Sadi; PIENS Maria, *De buurtwegen van Munkzwalm*, - *De Zwalmgalm*, 17, 2012, (1), p. 20-30.

384 - TEMMERMAN Dolf, *De Vlaamse gemeentenamen: Serskamp*, - *Rond de Stenen Linde*, 37, 2012, (1), p. 15-16.

385 - VAN DE VELDE Frydda, *De oude straatnamen van ons eerste gefusioneerde dorp: Hermelgem*, - *De Zwalmgalm*, 17, 2012, (1), p. 22-36.

386 - VAN ISTERDAEL Herman, *De naam Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (3), p. 78-80.

387 - VAN ISTERDAEL Herman, *Okegemse plaatsnamen. 2: namen van boerderijen, huizen en bouwwerken en van perceelsnamen genoemd naar een persoon*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (4), p. 81-96.

Een eerste bijdrage (over namen van wegen en waterlopen) in bibliografie 1999, nr. 424.

388 - VANHAESEBROUCK Pieter-Jan, *Zo oud als de straat*, - *Erfdeel Kluisbergen*, 2, 2012, (1), p. 16-22.

Straatnamen in Berchem, Kwaremont, Ruien en Zulzeke.

389 - VERSCHRAEGEN Matthys, *Op stap door Sint-Denijs-Boekel*, - *De Zwalmgalm*, 2012, (4), p. 18-28 en 31.

Naamkunde. Onomastiek (801.313)

390 - DEBRABANDERE Frans, *Mijn familienaam: waar komt die vandaan?*, Leuven, Davidsfonds, 2012, 250 p.

391 - SICHIEU Julien, *Sigin, Sichin, Sichien of hoe een naam lijden kan!*, - *Heem- en Oudheidkundige Kring van Berlare*, 30, 2012, (2), p. 31-52.

In ons werkgebied in Wichelen en Schoonaarde.

392 - VAN DE PERRE Dirk, *Over de oorsprong van het woord 'Ninovieter'*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 59-66.

Literatuur (82/89)

393 - DE BOECK Klaartje, *Gaston Van der Gucht: Mere 1922 - Wetteren 2009*, (*Mensen van bij ons*), Lede, Culturele Raad, 2012, 24 p. Auteur. Bracht zijn jeugdjaren door in Oordegem.

394 - DE LANGE Sylvain, *Abraham Hans*, - *Triverius*, 42, 2012, (4), p. 56-59.

395 - DE LANGE Sylvain, *Een hommage aan Daniël Robberechts*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 65-67.

396 - DE SCHRYVER Fredy, *Louis Paul Boon in Nieuwerkerken*, - *Liniaal*, 35, 2012, (1), p. 26-33.

397 - HUMBEECK Kris, *De historie gaf mij meer dan de verbeelding: over Boons historische romans*, - *Ons Erfdeel*, 55, 2012, (2), p. 16-23.

398 - STRIJPENS Hendrik, *Aan de rand van het Boonjaar*, - *Daens Vandaag*, 36, 2012, (4), p. 22-25.

399 - STROOBANTS A., *Gebeten van de muze: Julienne Verhas*, - *Cronycke. Mededelingenblad Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde*, 28, 2012, (maa.-apr.), p. 9.

Julienne Verhas (° Aalst 1933).

400 - VAN DE MAELE Romain John, *Louis Paul Boon en zijn zoektocht naar het verleden*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (1), p. 37-48.

401 - VINCENT Stéphanie, *Le roman de Gillion de Trazegnies*, (*Textes vernaculaires du Moyen Âge*, 11), Turnhout, Brepols, 2010, 424 p.

Middeleeuwse ridderroman (ca. 1445-1460) rond de figuur van Gillion de Trazegnies. De familie de Trazegnies had o.m. banden met de heren van Boelare (Geraardsbergen) en de heren van Wedergrate (Denderwindeke).

9. ARCHEOLOGIE. BIOGRAFIE. GENEALOGIE. GESCHIEDENIS

Archeologie (902)

402 - CHERRETTÉ Bart, *13000 jaar geschiedenis te Ruien: een blik op de voorlopige resultaten van de archeologische opgravingen*, - *Erfdeel Khuisbergen*, 2, 2012, (1), p. 23-28.

Opgravingen in Ruien tussen de Kapellestraat en de Nieuwstraat.

403 - VERBRUGGE Arne; DE GRAEVE Arne; DE MAEYER Wouter; CHERRETTÉ Bart; MONSIEUR Patrick, *Brandende liefde: een amoureuus tafereeltje uit een Romeins graf*, - *Ex Situ. Tijdschrift voor Vlaamse Archeologie*, 1, 2012, (2), p. 48-49.

In Sint-Martens-Lierde.

404 - AMEELS Vera; MOENS Jan; DE GROOTE Koen, *Sporen van vol- en laatmiddeleeuwse bewoning in de Abdijstraat te Ename (Oost-Vlaanderen)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 35, 2012, p. 4-7.

405 - BRACKE Maarten, *Graven naar het verleden in Aalst (O.-Vl.)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 34, 2011, p. 17-19.

In de Nieuwstraat.

406 - DE GRAEVE Arne; VERBRUGGEN Arne; CHERRETTÉ Bart, *Sporen van middeleeuwse bewoning te Erembodegem Zuid IV (Fase 3) (Oost-Vlaanderen)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 35, 2012, p. 99-100.

407 - DE GROOTE Koen, *Nieuwe inzichten over de stadsontwikkeling van Aalst op basis van recent archeologisch onderzoek*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (1), p. 10-12.

408 - DE GROOTE Koen; DE MAEYER Wouter; MOENS Jan; QUINTELIER Kim; VAN CLEVEN Fanny; VANDEN BERGHE Ina;

VERNAEVE Wilfried, *Het karmelietenklooster van Aalst (prov. Oost-Vl.) (1497-1797): het gebouwenbestand, de begravingen en het fysisch-antropologische onderzoek*, - *Relicta*, 2011, (8), p. 83-249.

409 - DE GROOTE Koen; MOENS Jan; AMEELS Vera, *Vroegmiddeleeuwse resten van ijzerproductie in de dorpskern van Lemberge (Oost-Vlaanderen)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 35, 2012, p. 104-106.

410 - DE MAEYER Wouter; KLINKENBORG Sigrid; CHERRETTÉ Bart, *Archeologisch onderzoek in de dorpskern van Moorsel (O.-Vl.)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 34, 2011, p. 55-59.

411 - DE MAEYER Wouter; KLINKENBORG Sigrid; VAN CAUWENBERGH Stijn; Taelman Evelien; CHERRETTÉ Bart, *Het archeologisch onderzoek op de Hopmarkt te Aalst (Oost-Vlaanderen)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 35, 2012, p. 126-129.

412 - DE MAEYER Wouter; KLINKENBORG Sigrid; VAN CAUWENBERGH Stijn; Taelman Evelien; CHERRETTÉ Bart, *Het archeologisch onderzoek op de Werf te Aalst (Oost-Vlaanderen)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 35, 2012, p. 122-125.

413 - DE MAEYER Wouter; KLINKENBORG Sigrid; CHERRETTÉ Bart, *Een legende ontrafeld?: een archeologische kijk op de ontwikkeling van de dorpskern van Moorsel*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 22-35.

414 - DESCHIETER Johan, *Archeologisch onderzoek voor de Lange Gracht in Ename*, - *Cultureel Jaarboek Provincie Oost-Vlaanderen*, 2010, p. 18-19.

415 - Taelman Evelien; KLINKENBORG Sigrid; CHERRETTÉ Bart, *Archeologisch onderzoek te Sint-Lievens-Houtem Eiland (Oost-Vlaanderen)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 35, 2012, p. 191-192.

416 - VAN KEMPEN P.A.M.M.; KEIJERS D.M.G., *Archeologische evaluatie en waardering van een kasteelsite te Schendelbeke, gemeente Geraardsbergen, provincie Oost-Vlaanderen, (RAAP-Rapport 1995)*, s.l., RAAP Archeologisch Adviesbureau, 2009, 181 p.

417 - VAN KEMPEN Paul; VAN DEN HOVE Peter, *Archeologisch onderzoek naar het kasteel van Schendelbeke*, - *M & L. Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 31, 2012, (3), p. 6-31.

418 - CHERRETTÉ Bart; VERBRUGGEN Arne; DE GRAEVE Arne; GUILLAUME Véronique, *Voorlopige resultaten van de opgravingscampagne 2011 te Ruien-Rosalinde (gem. Kluisbergen): greppels en 'portiekgebouwen' uit de late ijzertijd ? (prov. Oost-Vlaanderen, België)*, - *Lumula. Archaeologia protohistorica*, 20, 2012, p. 201-204.

419 - PARENT Jean Pierre; DE MULDER Guy, *Een bronzen beitel te Melden (prov. Oost-Vlaanderen, België)*, - *Lumula. Archaeologia protohistorica*, 20, 2012, p. 49-52.

420 - PEDE Ruben; CLEMENT Cateline; MOENS Jan; CHERRETTÉ Bart, *Rond en groen: de piramides van Ronse*, - *Ex Situ. Tijdschrift voor Vlaamse Archeologie*, 1, 2012, (2), p. 6-9.

Grafheuvels uit de Bronstijd.

Cartografie (912)

421 - TOELEN Jan, *Met Ferraris op toer door Moorsel*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 107-118.

422 - VANDE WINKEL Georges, *Het 'Land van Aalst' op kaart gezet (1596-1794): cartografie van Horenbault over Sanderus, Chamlay en Lecler tot Vander Massen*, - *Het Land van Aalst*, 64, 2012, (2), p. 69-112.

423 - VERMEIR Rik; BOURGEOIS Chris, *Caerte Figurative verthoonende de prochie ... van Wiese, Lande van Aelst ende Wiese Cappittel: onthulling gerestaureerde figuratieve kaarten van Wiese*, - *Salvator Mededelingen. Ledenblad van de Oudheidkundige Kring H.H. Salvator Wiese*, 22, 2012, (73), p. 12-16.

Biografie (929)

428 - [REGISTER], *Register van de delen I-XX*, - *Nieuw biografisch woordenboek*, 20, 2011, p. V-LVIII.

Alfabetische lijst met de persoonsnamen van deel I-XX (1964-2011). Met tientallen namen uit het Land van Aalst.

429 - [TABLE], *Table alphabétique des notices contenues dans les volumes I-XI*, - *Nouvelle Biographie Nationale*, 11, 2012, p. 407-429.

Delen I-XI verschenen in de periode 1988-2012.

430 - VAN DE PERRE Arnold, *Op bezoek bij de 102-jarige Gustaaf De Jonghe op 7 oktober 2011*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 74-84.

431 - VAN LANGENHOVEN Bart; TOPKE Hubert (samensteller), *Gery Helderenberg: Nieuwkerken-Waas 1891 - Lede 1979*, (*Mensen van bij ons*), Lede, Culturele Raad, 2012, 36 p.

Pseudoniem van de priester-dichter Hubert Buyle.

432 - VAN LANGENHOVEN Bart; TOPKE Hubert (samensteller), *Jozef De Brouwer: Haaltert 1909 - Aalst 1984*, (*Mensen van bij ons*), Lede, Culturele Raad, 2012, 36 p.

Priester, heemkundige, historicus.

433 - VAN LANGENHOVEN Bart; TOPKE Hubert (samensteller), *Julius De Geyter: Lede 1830 - Antwerpen 1905*, (*Mensen van bij ons*), Lede, Culturele Raad, 2012, 24 p.

Journalist en schrijver.

434 - SUENENS Kristien, *Stefaan Glorieux en zijn goede werken: archief generalaat broeders van Oostakker*, - *KADOC-nieuwsbrief*, 2011, (5), p. 14-18.

Vóór de verhuis naar Oostakker in 1888 was Ronse de thuisbasis van de congregatie.

435 - VERBRUGGEN Koen, *Het archief Hilaire Gravez & Magda Haegens*, - *Mededelingenblad van de Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis*, 33, 2011, (1), p. 12.

Respectievelijk Gijzegem 1889-Aalst 1974 en Zele 1900-Aalst 1992.

436 - TRIEST Hidelaure; STRIJPENS Hendrik, *Maria Constantia Meersschaut van het 'Hof te Papegem' 1904-1934: een bewogen historische periode 1840-1934*, Lede, in eigen beheer, 2012, 88 p.

Papegem is een gehucht van Impe.

437 - KWANTEN Godfried, *Wel en wee van een katholieke Vlaamse familie: archief familie Van Cauwelaert*, - *KADOC-nieuwsbrief*, 2011, (3), p. 10-13.

De Antwerpse familie Van Cauwelaert heeft haar wortels in het Pajottenland (Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek) en Denderwindeke.

438 - VAN CAUWENBERGE Helmoed, *Priester, politicus, pedagoog en publicist: archief Van Crombrughe en paters jozefieten*, - *KADOC-nieuwsbrief*, 2009, (2), p. 10-14.

Sinds december 2008 bewaart het KADOC het archief van Constant Guillaume Van Crombrugge (1789-1865) en het generalaatsarchief van de Jozefieten. Van Crombrugge werd op geboren in Geraardsbergen. Later wordt hij o.a. superior aan het college in Aalst. In 1857 sticht hij de 'Zonen van de H. Jozef' of Jozefieten in Geraardsbergen.

439 - BRANTEGEM Herman, *Celina Van der Speeten is 100 jaar*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (3), p. 72-77.

440 - EVENEPOEL Walter (red.); VAN HERREWEGHEN Herman (red.), *Gerard, het geheugen van Pamel*, - *DF-Klokje*, 2010, (extranummer/33ste jaarboek), p. 1-133.

Over Gerard Van Herreweghen (° Pamel 1914) die veel historische en heemkundige bijdragen schreef, o.a. over de abdij van Ninove.

441 - VAN UFFELEN Jens, *Jozef Van Overstraeten en zijn strijd voor Vlaamse bewustwording: de ideologie van de Vlaamse Toeristenbond en het Verbond voor Heemkunde (1929-1945)*, Gent, UGent (onuitgegeven masterscriptie), 2011.

Jozef Van Overstraeten was van bij de stichting in 1949 tot begin 1952 voorzitter van de Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst.

Familiekunde. Genealogie (929.5)

442 - BORIGHEM Guy, *Gezinnen en personen te Appelsterre-Eichem (1796-begin 20e eeuw). 1: A-L. 2: M-Z*, 2 dl., Denderleeuw, in eigen beheer, 2012, 308 en 309-594 p.

443 - CLEYMANS Frans, *Genoteerd in het stadsarchief, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (3), p. 344-346.

Over de familie Bruno.

444 - DE SCHRYVER Fredy, *Bij het overlijden van Eleonore Van Hoorebeke, weduwe Emiel De Coensel*, - *Liniaal*, 35, 2012, (1), p. 25.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 382.

445 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De familie van onderwijzer-kunstschilder René Cosijns*, - *Triverius*, 42, 2012, (2), p. 53-64.

446 - FOSSE Jacqueline; BERGE Éric, *Philippe-Antoine Lamquet (1705-1769) et sa famille*, - *Le Parchemin*, 77, 2012, (402), p. 498-528.

Met vermelding van o.m. Jacques Joseph Casimir Lamquet, directeur van de militaire gevangenis van Aalst (1858) en een aantal familieleden geboren of wonend in Aalst.

447 - GUNS Herman, *Genealogie: het relaas van een amateur ... een onderzoek naar ... een omzetting naar een stamboom*, - *Dender-Stam*, 32, 2012, (2), p. 44-57; (3), p. 85-96; (4), p. 112-128.

Over de familie Ghuens en Vlamynx in het Land van Wedergrate.

448 - HOOGHE Filip, *Het Hof ter Hamme te Herdersem bij Aalst. De families Coloma-de Vos-Cabeliau*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 115-127.

449 - JODOGNE P., *Entre Italie et Pays-Bas méridionaux: le 'Libro de memoria' de la famille Cassina*, (Académie royale de Belgique. Classe des Lettres. Collection des anciens auteurs belges), Bruxelles, Palais des Académies, 2002, 453 p.

De Italiaanse familie Cassina verwierf in 1601 het kasteel en de baronie van Boelare (Geraardsbergen).

450 - SCHEERLINCK Hubert, *De sibbe van Gudula*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 96-108.

Met vermelding van Kasteel van Ham te Herdersem.

451 - VAN DEN CLOOT Marc (red.); DECORTE Ronny (med.); GABRIËLS Marc (med.); LARMUSEAU Maarten (med.), *DNA België: DNA-project 2010 België, exclusief oud hertogdom Brabant*, s.l., Familiekunde Vlaanderen, 2011, 328 p. + CD-ROM.

452 - VAN HOVE Leo, *Genealogie van Pierre Vieillefon*, - *Dender-Stam*, 32, 2012, (2), p. 62-68.

453 - VAN ISTERDAEL Herman, *Addendum bij de geschiedenis van de familie Vernailen*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (1), p. 24.

Vorige bijdragen opgenomen in de bibliografie 2010 nr. 383 en 2011 nr. 388.

454 - VAN ISTERDAEL Herman, *Het buitenpoorterschap van de inwoners van Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 37, 2012, (2), p. 25-50.

Buitenpoorters van Aalst, Gent en Geraardsbergen.

454bis - NOTREDAME Daniël, *Belangrijke informatie komende uit de Burgerlijke Stand van Hekelgem en Terafene*, - *Vlaamse Stam*, 48, 2012, (1), p. 75-77.

Tijdens de Franse periode.

454ter - VOS Paul, *Charles De Broqueville op de kering der tijden*, - *Vlaamse Stam*, 48, 2012, (2), p. 122-141.

Met kwartierstaat.

Wapenkunde. Heraldiek (929.6)

455 - DE BOECK Dirk, *Ottergem bezint zich over zijn gemeentewapen (1839-1844)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (2), p. 45-46.

456 - VAN DEN EECKHOUT Jean Marie, *Le rôle d'armes Dupuy: un armorial de chevaliers flamands du début du XIVe siècle*, - *Le Parchemin*, 77, 2012, (397), p. 2-80.

O.m. van de heer van Aalst, Aspelare, Erpe, Gavere, Leeuwergem, Liedekerke, Ninove, Oordegem, Pollare, Rode, Schorisse, Steenhuize, Zottegem.

Adelstand (929.7)

457 - DONCHE Pieter, *Edelen, leenmannen en vorstelijke ambtenaren van Vlaanderen 1464 - 1481 - 1495*, Berchem, in eigen beheer, 2012, 390 p.

Vervolg op 'Edelen en leenmannen van Vlaanderen 1437'. Dit tweede volume bevat een uitgebreide personenindex op beide delen.

458 - ERVYNCK Gontran, *De Franse heren en vrouwen van het Land van Rode 1300-1600: een genealogische schets*, - *Heemkundige Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (158), p. 37-49; (159), p. 75-79; (160), p. 96-105.

Geschiedtheorie (930)

459 - BAVAY Lut, *Academische geschiedschrijving en heemkunde: waar ontmoeten ze elkaar ?*, - *Bladwijzer*, 2012, (4), p. 1-2.

Archiefwezen. Archiefinventarissen (930.25)

460 - DE NEEF Carolien, *Inventaris van het modern archief van de gemeente Baardegem (1797-1976)*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (2), p. 148-151.

461 - DEHAECK Sigrid; DERWAEL Joachim, *Inventaris van het archief van de Banque Centrale de la Dendre S.A. 1910-1934*, (*Rijksarchief te Beveren: inventarissen*, 180), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2012.

Vanaf 1913 bevond de hoofdzetel zich in Aalst. Hulpkantoren waren er (binnen ons werkgebied) in Denderhoutem, Denderleeuw, Geraardsbergen, Haaltert, Herzele, Lede, Ninove, Oordegem, Sint-Maria-Lierde, Steenhuize.

462 - BONKOFFSKY Véronique, *Inventaris van het archief van de parochie Sint-Gillis (15de E.-1902) Sint-Gillis-Binnen (1902-2000)*, - [OOST-VLAAMS], *Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks II: Inventarissen*, Dendermonde, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2012, 15, p. 1-132.

463 - PÉE Leo, *Inventaris van het archief van het Sint-Alexiusbegijnhof te Dendermonde*, - [OOST-VLAAMS], *Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks II: Inventarissen*, Dendermonde, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2012, 15, p. 1-132.

Met vermelding van Aalst, Gijzegem, Moorsel, Wieze.

464 - SOMERS Annelies; VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de kerkfabriek en parochie Sint-Bonifatius te Munte (1639-1847)*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 86), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2010.

465 - VAN BOCKSTAELE Geert; VAN BOCKSTAELE Marc; DE BAERE Marcel (med.), *Inventaris van de kerkarchieven van Merelbeke: Bottelare, Lemberge, Melsen, Merelbeke-Flora, Merelbeke-Centrum, Munte, Schelderode*, (*Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks II: Inventarissen*, 14), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2012, 190 p.

466 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de kerkfabriek en parochie Sint-Baafs te Baaigem 1543-1797*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 95), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

467 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de kerkfabriek en parochie Sint-Amandus te Gavere 1562-1820*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 96), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

468 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de kerkfabriek en parochie Sint-Petrus te Dikkelvenne 1462-1801*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 97), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

469 - VERFAILLIE Joke, *Inventaris van het archief van de kerkfabriek en parochie Sint-Martinus te Meilegem 1720-1795*, (*Rijksarchief te Gent: inventarissen*, 98), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2011.

Cultuurgeschiedenis (930.8)

470 - VAN CROMPHAUT Omer, *80 jaar Davidsfonds-Haaltert, - Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 32, 2012, (2), p. 17-19.

Geschiedenis van de middeleeuwen (94.033)

471 - BUYLAERT Frederik, *Familiekwesties: de beheersing van vetes en private conflicten in de elite van laatmiddeleeuws Gent, - Stadsgeschiedenis*, 4, 2009, (2), p. 1-19.

O.m. belangrijk voor de achtergronden van de Gentse conflicten in 1381 en 1452-1453, waarbij Geraardsbergen verwoest werd.

472 - BUYLAERT Frederik, *Gestion de vengeance et conflits privés au sein de l'élite gantoise à la fin du Moyen Age, - Revue du Nord*, 94, 2012, (397), p. 805-825.

Franstalige versie van: Buylaert, Frederik: De beheersing van vetes en conflicten in de elite van laatmiddeleeuws Gent.

473 - DE SMET Lucien, *Het traktaat van Péronne 14-10-1468: de positie van de heer van het Land van Rode in het conflict tussen hertog Karel De Stoute en zijn aartsrivaal Louis XI, koning van Frankrijk, - Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 40, 2012, (158), p. 30-33.

474 - GOSSELIN Katrien, *Een adellijke familie in het laatmiddeleeuwse Gent: de familie van Wedergrate*, Gent, Universiteit Gent (onuitgegeven masterproefschrift Geschiedenis), 2011, 182 p.

Geeft een overzicht van vier generaties van de bastaardtak van Wedergrate en hun huwelijken. Het betreft Jan van Wedergrate, diens kinderen Roeland 1 en Jozefien, Roeland 2 en diens kinderen Hendrik, Karel en Margaretha. Leden van deze familie bekleedden niet alleen schepenambten te Gent, ze waren ook heren te Voorde. Karel oefende tevens de functie uit van baljuw van Ninove, Haaltert en Herlinkhove. Online beschikbaar op http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/786/466/RUG01-001786466_2012_0001_AC.pdf.

475 - HAEMERS Jelle, *De Gentse opstand 1449-1453: de strijd tussen rivaliserende netwerken om het stedelijke kapitaal, (Standen en Landen*, 105), Heule, UGA, 2004, 503 p.

476 - HAEMERS Jelle, *Un miroir à double face: les chroniques de Jean Molinet et de Nicolas Despars: la lutte discursive entre centralisme et constitutionalisme dans le cadre de la révolte brugeoise de 1488, - Le Moyen Age. Revue d'Histoire et de Philologie*, 118, 2012, (2), p. 269-299.

O.m. over de redactie van de 'Cronycke van den lande ende graefsecepe van Vlaenderen', samengesteld door N. Despars in 1562.

477 - MARIEN Ivo, *Geraardsbergen ten tijde van Lodewijk XI en zijn rivaal Karel de Stoute: deel 1: Een rampzalige periode voor Geraardsbergen*, - *Gerardimontium*, 2012, (242), p. 18-28.

478 - MARIEN Ivo, *Geraardsbergen ten tijde van Lodewijk XI en zijn rivaal Karel de Stoute: deel 2: Lodewijk XI versus Karel de Stoute*, - *Gerardimontium*, 2012, (243), p. 18-26.

479 - TEMMERMAN Willy, *De gesneuvelde helden van Aalst en Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (3), p. 86-87.

480 - VAN DE PERRE Dirk, *De Heilige Berlendis en het klooster van Moorsel*, - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 70-84.

Met vermelding van Meerbeke.

481 - VAN TRIMPONT Marc, *Geraardsbergenaar Guillebert de Mets in het 15de eeuwse Parijs*, - *Gerardimontium*, 2012, (244), p. 14-28.

482 - VERMEIREN Luc, *Wenemar: een 9de-eeuwse moord verpakt in de 'Vita Gudilae'!* [+ Naschrift: *Baasrode of Dikkele motief van Wenemar voor de moord op Fulco?*], - DIERICKX Fons (eindred.), *Een maagd belaagd: 1300 jaar Heilige Gudula in 20 cultuurhistorische bijdragen*, s.l., Heemkundige Kring De Faluintjes, 2012, p. 36-65 [+ 66-68].

Fulco was aartsbisschop van Reims. Met verder vermelding van Aalst, Ninove.

483 - VUYLSTEKE Marc, *Het adellijk Huis van Oudenaarde (10de-12de eeuw)*, - *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 49, 2012, p. 259-363.

Met aanverwanten: het Huis van Oosterzele-Scheldewindeke.

Geschiedenis van de moderne tijden (94.034)

484 - D'HONDT Frederik, *Op zoek naar glorie in Vlaanderen: de zonnekoning en de Spaanse successie (1707-1708)*, (*Standen en Landen*, 108), Heule, UGA, 2011, 518 p.

Met vermelding van o.a. Aalst, Dender, Gooik, Lede, Ninove.

485 - ROBIJNS Luc, *Memorieboek van Joannes en Franciscus Van Landuyt uit Nieuwerkerken van 1751 tot 1808*, - *Liniaal*, 35, 2012, (2), p. 24-32; (4), p. 46-51.

486 - VUYLSTEKE Marc, *Nukerke volgens het 20ste penningkohier van 1572*, - *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 49, 2012, p. 151-180.

Geschiedenis 1787 / 1815 (94.034/035)

487 - BRUYLAND Herman, *De laatste groep vrijwilligers uit Lede en Impe ter verdediging van de Republiek der Verenigde Belgische Staten*, - *Vlaamse Stam*, 48, 2012, (3), p. 208-212.

Op het einde van de achttiende eeuw.

Geschiedenis van de negentiende eeuw (94.035)

488 - DE LANGE Sylvain, *De historische band tussen Oubraker en rijke Gentse families in de 19de eeuw: hoe rijk was de familie Maes*, - *Triverius*, 42, 2012, (1), p. 41-48; (2), p. 34-41; (3), p. 53-58; (4), p. 33-41.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 405.

489 - DE NIJS Eddy, *De bewoners in de wijk Pijpenbeek volgens de kaart van P.C. Popp (1860)*, - *Liniaal*, 35, 2012, (1), p. 44-52; (2), p. 12-23; (3), p. 30-43; (4), p. 27-39.

Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2011 nr. 406.

490 - TIMMERMAN Hubert, *Willem I, koning der Nederlanden en Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 10, 2012, (3), p. 91-98.

O.m. over het graf van generaal Louis Norbert Thiebault (° 1805), gehuwd met de Aalsterse Mathilde Angelique Roman (1821-1902).

491 - VERNAEVE Wilfried, *Aalst in de pers 150 jaar geleden*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 39, 2012, (1), p. 20-24; (2), p. 48-52; (3), p. 72-76; (4), p. 98-100.

Artikels uit "De Denderbode" van het jaar 1860 en 1861.

Geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw (94.035/036)

492 - VAN BIESEN Fred, *Politieke geschiedenis van Moorsel*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (1), p. 100-106; (2), p. 224-237; (3), p. 347-352; (4), p. 452-468.

Geschiedenis van de twintigste eeuw (94.036)

493 - BAVAY Lut, *De Nieuwstraat te Mere en haar bewoners in de 20ste eeuw*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 52, 2012, (3), p. 49-55.

494 - DE LOOSE Willy; DE TROYER Roger; POTS Luc; DE KEGEL Jons; WELLEMAN Robert, *De Haaltertse deelgemeenten vroeger en nu: Denderhoutem - Haaltert - Heldergerm - Kerksken*, Haaltert, Heemkundige Kring Groot-Haaltert, 2012, 137 p.

Fotoboek 'uit de oude doos', gekoppeld met hedendaagse beelden en commentaar.

495 - VAN DE MAELE Romain John, *De verkiezing van 1911: het nieuwe gemeentebestuur van Herdersem en de omstreden opzeggingen, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 25, 2012, (2), p. 174-180.

496 - VAN IMPE John; FONCK Antoine, *Tijdsbeeld, - De Hellebaard*, 10, 2012, (3), p. 52-56.

OPMERKING

De nrs. 22, 116, 222, 237, 249, 424, 425, 426 en 427 bestaan niet.

AUTEURSREGISTER

A., S.	371	Cleymans, Frans	443
Adriaens, Veronique	290	Coomans, Thomas	299
Aerts, Koen	151	Coppens, Frans	239
Ameels, Vera	404, 409	Coppens, Jan	376, 377, 378
Antoine, François	152	Cosyns, Roger	280
Arijs, Sylvain	153	Creve, Piet	71
Baekeland, Paul	154	D'Hondt, Frederik	484
Bauters, P.	229	Daelemans, Dirk	119
Bavay, Lut	13, 168, 459, 493	De Baere, Marcel	465
Beeckmans, L.	340, 341	De Block, Jozef	186
Beeckmans, Luc	342, 349	De Bodt, Bertha	66
Beeckmans, Luk	7, 35, 319, 326, 330	De Boeck, Dirk	14, 94, 129, 314, 455
Beeckman, Luk	343	De Boeck, Klaartje	393
Berge, Éric	446	De Buyser, Frans	343
Beyls, Pieter	218, 219	De Caigny, Sofie	187
Biebaut, Etienne	36	De Chou, Freddy	108, 113, 170, 223
Bombeeck, Leo	52	De Clerck, Jan C.A.	197, 210
Bonkoffsky, Véronique	462	De Cocker, Lieve	48, 177, 339
Borighem, Guy	442	De Cock, Louis	212, 282
Borloo, Chris	346, 274	De Crits, Marc	290
Bosman, Remi	37	De Graeve, Arne	403, 406, 418
Bourdeaudhui, Jozef	38, 134	De Groote, Koen	130, 133, 404, 407, 408, 409
Bourgeois, Chris	192, 265, 318, 423	De Jonghe, Wilfred	96
Bracke, Maarten	405	De Kegel, Joris	67, 68, 494
Brantegem, Herman	243, 439	De Knijf, R.	214
Broucke, Roger	135	De Lange, Sylvain	93, 394, 395, 488
Brutsaert, Emmanuel	275	De Lil, Steven	269, 270
Bruyland, Herman	111, 487	De Loose, Willy	101, 136, 198 bis, 226, 494
Buggenhout, Pieterjan	195	De Maesschalck, Gust	379
Buts, Hugo	92, 169	De Maeyer, Wouter	403, 408, 410, 411, 412, 413
Buylaert, Frederik	471, 472	De Mecheleer, Lieve	110
Buys, Jean Claude	51	De Meester, Johan	275, 276, 277
Cami, Gilbert	260, 265	De Mets, Rudy	42, 213
Caudron, Freddy	95, 98	De Meuter, Ingrid	347
Ceuppens, Lien	65	De Mey, Raf	3, 15, 16
Cherretté, Bart	402, 403, 406, 410, 411, 412, 413, 415, 418, 420	De Mulder, Guy	419
Cherretté, Marnix	1, 2		
Claeys, Laurent	112		
Clement, Celine	420		

De Neef, Carolien	460	Dierickx, Christ	40
De Nijs, Eddy	155, 489	Dierickx, Fons	15, 16, 18, 19, 20, 25, 29, 211, 311, 354, 413, 448, 450, 480, 482
De Pauw, Kristof	113	Donche, Pieter	457
De Poorter, Wim	370	Duprez, Michel	240, 374
De Prijck, Mieke	49, 156, 320, 359	Eeman, André	224
De Rodder, Regina	43	Ervynck, Anton	130, 133
De Ro, Jacques	113, 250, 271, 285, 293, 327, 331, 344, 348, 355	Ervynck, Gontran	458
De Ruyver, Luc	131	Ettourki, Karim	71
De Schryver, Erik	356	Evenepoel, Walter	440
De Schryver, Fredy	17, 114, 178, 279, 315, 321, 365, 366, 380, 382, 396, 444	Fonck, Antoine	164, 496
De Smedt, Patrick	88	Fosse, Jacqueline	446
De Smet, Anne	4	François, Johan	12
De Smet, Lucien	179, 204, 227, 473	Gabriëls, Marc	451
De Sutter, Hugo	120	Geeroms, Luc	286
De Sutter, Prosper	121	Glasbergen, J.B.	375
De Swaef, Walter	207	Goossens, Geert	117
De Tant, Fernand	156, 320	Gosselin, Katrien	474
De Temmerman, Ludwig	39, 44, 215, 332, 333, 334, 335, 352, 364, 445	Goublomme, Alain	231
De Troyer, Roger	69, 70, 188, 322, 494	Govaerts, Michel	19
De Vos, Willy	381	Guillaume, Véronique	418
De Vuyst, Julien	61, 103, 172, 180, 181, 216, 217, 328	Guns, Herman	447
De Vuyst, Paul	228	Gysel, André	137
De Waele, Anne	113	Haemers, Jelle	475, 476
De Waele, Georges Marcel	157	Heynickx, Rajesh	189, 305
De Wever, Bruno	151	Heyvaert, Herman	205, 265
De Wilde, Johan R.J.	132	Holvoet, Claude	138
de Wyels, Franco	137	Hooghe, Filip	448
Debrabandere, Frans	390	Houtman, E.	139
Decorte, Ronny (med.)	451	Humbeeck, Kris	397
Dehaeck, Sigrid	461	Huylebrouck, Rosa	367
Dekimpe, Bert	290, 300	Huys, Paul	104, 232
Demey, Maarten	166	Jans, Everhard	20
Den Hartog, Elizabeth	53	Jodogne, P.	449
Denewet, L.	229	Kalseyde	253
Denewet, Lieven	230	Keijers, D.M.G.	416
Derwael, Joachim	461	Klinkenborg, Sigrid	410, 411, 412, 413, 415
Deschieter, Johan	414	Koldewey, Jos	350
		Kwanten, Godfried	437
		Laeremans, Jos	5
		Larmuseau, Maarten	451
		Latoir, Roger	16

Lemmens, Daniël	173, 174, 175, 176	Pée, Leo	463
Lemmens, Gerard	140, 301	Quintelier, Kim	408
Lemoine, Joëlle	11	Raes, Hadewich	317
Leroy, Sadi	383	Rasschaert, Alfons	379
Leyder, Dirk	109	Robben, Danny	256, 257, 258
Liessens, Gerrit	79, 102, 105, 118, 228, 316	Robijns, Luc	289, 485
Lion, Jan	261	Roggeman, Willem M.	278, 345
Lisson, Jelle	221	Rollier, Dariëlle	8
Louies, Jan	272, 273	Roman, Frans	159, 160
Luo, Wei	299	Roose, P.	361
Marchal, F.-J.-F.	110	Ruys, Robert	200, 302
Mariën, Ivo	477, 478	Scheerlinck, Hubert	354, 450
Maroye, Marc	360	Schockaert, Marc	45
Martens, Jan	246	Schoon, Edmond	247
Matthijs, Julien	113	Schoonjans, Yves	189, 305
Meert, Dirk	141	Sichien, Julien	391
Menne, Gilbert	275	Six, Caroline	303
Merckx, André	142	Somers, Annelies	464
Mertens, Frans	72	Sonck, Paul	368
Mertens, Luc	72	Souffreau, Georges	323, 326
Moens, Jan	130, 133, 404, 408, 409, 420	Souffreau, Georges L.	233
Monsieur, Patrick	403	Soupart, Sven	10
Nichols, Mary Ann	73	Sterken, Sven	189, 305
Notredame, Daniël	454 bis	Stevens, Willy	129
Ockeleij, Jaak	54, 58, 307	Strijpens, Hendrik	83, 398, 436
Ogonovszky-Steffens, Judith	351	Stroobants, A.	32, 46, 399
Olsen, Jan	206, 283, 298	Suenens, Kristien	434
Papin, Kristof	241	Surdiacourt, Dirck	84, 85, 190
Parent, Jean Pierre	419	Taelman, Evelien	411, 412, 415
Paret, Pascal	143, 158, 238	Tallier, Pierre-Alain	10
Pede, Ruben	420	Temmerman, Dolf	384
Peersman, Jaak	62	Temmerman, Frieda	74
Peusens, D.	229	Temmerman, Willy	21, 479
Piëns, Maria	383	Thomas, P.	362
Pieteraerens, Martine	295	Timmerman, Hubert	23, 33, 34, 88, 490
Pieters, Benigne	89	Toelen, Jan	310, 329, 421
Pots, Luc	251, 266, 268, 494	Top, Stefaan	211
Poukens, Johan	77	Topke, Hubert	225, 431, 432, 433
Praet, Dirk	80	Triest, Hidelaure	436
Praet, Patrick	144, 145, 146	Troch, Jan	260, 262
Premereur, André	6, 43, 246	Uyttersprot, Marc	86, 87, 88, 106, 122, 123, 201
		Uyttersprot, Valère	24, 191, 363

- Valentijn, André 182, 248, 254, 255
 Van Belle, Ronald 304
 Van Biesen, Fred 16, 25, 196, 308,
 309, 310, 492
 Van Bockstaele, Geert 183, 212,
 259, 288, 465
 Van Bockstaele, Marc 465
 Van Caeneghem, Paul 147
 Van Causenbroeck, Els 113
 Van Cauwenberge, Helmoed 438
 Van Cauwenbergh, Stijn 411, 412
 Van Cleven, Fanny 408
 Van Cromphaut, Omer 470
 Van Damme, Oscar 161
 Van Damme, Rik 271, 336, 337,
 344, 348, 355
 Van de Maele, Romain John 55,
 167, 400, 495
 Van de Perre, Arnold 162, 198, 430
 Van de Perre, Dirk 148, 286, 287,
 305, 392, 480
 Van de Sijpe, Luc 149
 Van de Steen, Ann 88
 Van de Velde, Frydda 385
 Van de Velde, Wilfried 244
 Van den Bossche, Ariël 16, 311
 Van den Bruele, Annelies 296
 Van den Cloot, Marc 451
 Van den Eeckhout, Jean Marie 456
 Van den Hove, Peter 417
 Van den Steen, Frank 183, 312
 Van den Steen, Freddy 194
 Van der Heggen, Femke 342
 Van der Helst, Luc 91, 267, 297,
 313
 Van der Kelen, Ignace 326
 Van der Linden, Geert 284
 Van der Speeten, Jozef 292
 Van der Vurst, Pierre 163
 Van Driessche, Luc 192, 193, 202,
 208, 242, 252, 263
 Van Droogenbroeck, Frans J. 26, 27
 Van Hauwermeiren, Frederik
 118 bis
 Van Hauwermeiren, Willy 185
 Van Herreweghen, Herman 440
 Van Hove, Leo 452
 Van Hove, Willy 373
 Van Impe, John 115, 164, 349, 496
 Van Isterdael, Herman 199, 386,
 387, 453, 454
 van Kempen, P.A.M.M. 416
 Van Kempen, Paul 417
 Van Langenhoven, Bart 225, 431,
 432, 433
 Van Lathem, Theo 245
 Van Moolenbroek, Jaap 59
 Van Osselaer, Tine 31
 Van Paepghem, Willy 33, 34, 234,
 236
 Van Schoonenberghe, Eric 264
 Van Schorisse, Willy 97
 Van Trimpont, Marc 81, 113, 481
 Van Uffelen, Jens 150, 441
 Vande Winkel, Georges 9, 422
 Vanden Berghe, Ina 408
 Vanden Herrewegen, Anne-Marie
 212, 282
 Vandenberghe, Gerd 171
 Vandeneede, Marcel 238, 290
 Vandeputte, Omer 276, 277
 Vanderputten, S. 60
 Vandevelde, Patrick 317
 Vandeweghe, Evert 209
 Vandeweyer, Luc 82
 Vanhaesebrouck, Pieter-Jan 220,
 324, 388
 Vannieuwenhuysen, Bram 221
 Vannieuwenhuyze, Bram 29
 Vanwijnsberghe, D. 357, 358
 Verbeke, Michel 325
 Verbruggen, Arne 406, 418
 Verbruggen, Koen 435
 Verbrugge, Arne 403
 Verfaillie, Joke 91bis, 124, 125,
 126, 127, 128, 464, 466, 467,
 468, 469
 Verleyen, Wilfried (o.s.b.) 137, 369

Vermandere, Martine	90	Vuyksteke, Marc	41, 47, 64, 76,
Vermeiren, Luc	482		294, 353, 483, 486
Vermeir, Rik	50, 235, 291, 306,	Wauters-Van der Taelen, Lien	184
	338, 423	Wauters, Eric	113
Vermoesen, Ben	30, 56, 57, 369	Weisgerber, J.	281
Vermoesen, Reinoud	57, 107	Welleman, Robert	494
Vernaeve, Wilfried	9, 99, 100, 408,	Wijnendaele, André	349
	491	Wils, Lode	78
Verroken, E.	357, 358	Wouters, Liliane	184
Verschraegen, Matthys	389	Wouters, Nico	165
Vincent, St'Uphanie	401		
Vos, Paul	454 ter		

PERSONENREGISTER

Aelbrecht (familie)	194	Cayro, Lodewijk	311
Aldegonde (H.)	308	Ceuterick, Stephanus	219
Antonius van Padua (H.)	309	Cobbaert, Joannes Baptist	322
Baten, Constantin	132	Colenus, Henricus	307
Beerens, Cesarine	66	Collijns, Georgette	258
Berlendis (H.)	480	Coloma (familie)	448
Bert-De l'Arbre, Louis	288	Colpaert, Jacobus Franciscus	45
Bielliau, Gillis	219	Contrecoeur (familie)	474
Bielliau, Jacques	219	Coppens, Hilde	496
Bijl, Gisbertus	62	Coppens, Joannes Franciscus	132
Blancart, Hugo	354	Coppens, Lucienne	496
Blondeel, Jacob	52	Cosijns, René	352, 445
Blondeel, Jacobus	52	D'Haenens, Maria	158
Bolé de Chamlay, Jules Louis	422	Daens, Adolphe	68
Boon, Louis Paul	86, 151, 278,	Daens, Pieter	83, 251, 400
	345, 370, 396, 397, 398	De Backer, Aloïs	251
Boudewijn van Ninove	59	De Baenst (familie)	325
Bruno (familie)	443	De Beck, Jacob	241
Bruylandt, Godefridus	111	De Bisschop, Judocus	247
Buydens Maurice	356	De Bisschop, Rufinus	247
Buyle, Hubert	431	De Blok, Luc	278
Buysens, René	138	De Bodt, Aloïs	66
Buyse, Gaspar	188	De Boitselier, Jean-Baptiste	251
Cabeliau (familie)	448	De Brauwer, Germaine	217
Callebaut, Frans	162	De Broqueville, Charles	454 ter
Callebaut, Karel	192	De Brouwer, Jozef	46, 432
Cassina (familie)	449	De Bruyn, Elvire	365, 366
Caudron, Joannes Baptist	242	De Bruyn, Mark	167

De Bruyn, Willy	366	De Wolf, Desiré	297
De Clerque de Wissocq, Auguste		De Wolf, P.P.	373
Frédéricq Ghislain	318	de Wyels, Emiel	137
De Cock, Alfons	191, 192, 211	de Wyels, Franco	137
De Cocker, Michel	48	Despars, Nicolas	476
De Cocker, Palmyre	48	Deweze, Benoît	286
De Coensel, Jozef	444	Drieghe, Frans	286
De Cro, Karel	329	Ducy, Jacques	481
De Doncker, Maurus (o.s.b.)	30	Dujardin, Jean-Baptiste	333
De Ferraris, Joseph	421	Egidius van Leeuw	59
De Graeve (familie)	226	Filips De Goede	357
De Grauwe, Jozef	163	Franciscus Xaverius (H.)	39
De la Fontaine, Anthonius	93	Franco de Wyels	137
De Lannoit, Johny	258	Fulco (aartsbisschop van Reims)	482
De Lichte, Jan	400	Ghuens (familie)	447
De Lil (familie)	12	Ghysbrecht, Paul	186
De Luyck, Albert	115	Gillion de Trazegnies	401
De Meersman (familie)	194	Glorieux, Stefaan	434
De Meeter, Jan	86	Gravez, Hilaire	435
De Mets, Guillebert	358, 481	Gudula (H.)	15, 16, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 211, 311, 354, 450
De Moerloose, Alphonse	299	Guillebert De Mets	358, 481
De Mont, Paul	372	Guns, Charles	73
De Moor, Maria-Theresia	155	Haegens, Magda	435
De Mulder, Theodor	67	Hans, Abraham	394
De Neef, Willy	367	Heireman, Gaston	50
De Pape (familie)	325	Helderenberg, Gery	431
De Pelsmaecker, Lieve	345	Hendrik van Wedergrate	474
De Ridder, Romain	123	Heucque, Joris	47
De Saedeleer, Valerius	353	Hollaert, Arthur-Achiel	143
De Smet, Hendrik	225	Horenbault, Jacques	422
De Smet, Maurits	122	Hunninck, Maria	198 bis
De Somere, Pieter	286	Jacques Ducy	481
De Spiegeleer, Julien	255	Jan van Wedergrate	474
De Tavernier, Jan	357	Jans, Christoffels	130
De Trazegnies (familie)	401	Jans, Kristoffel	133
De Turcq, Georgette	90	Janssens, Felix Eugène	247
De Veylder-Hendrickx	269	Jozefien van Wedergrate	474
de Vos (familie)	448	Karel de Stoute	473, 477, 478
De Vos, Mandus	214	Karel van Wedergrate	474
De Waegenaere, Charles-Louis	334	Killemans, Irena	182
De Waegenaere, Libert	44	't Kint, David	286
De Waele, Georges Marcel	157	Lampens Juliaan	305
De Winter, Ruffin	68, 73, 74		
De Winter, Rufin	67		

Lamquet (familie)	260, 446	Rau, Marcel	167
Laurentius (H.)	14	Regaus, Beda	54
Le Clerc, Charles	357, 358	Robberechts, Daniël	395
Le Tavernier, Jean	357	Roeland 1 van Wedergrate	474
Lecandèle de Ghyseghem, Octavie	454 ter	Roeland 2 van Wedergrate	474
Lecler, Jacob Josef	422	Roelandt, Louis	336
Lemmens, Alo's	140	Roland, Carlos	256
Lievens, Charles Alfons	69	Roman, Mathilde Angelique	490
Lievens, Maurice	148	Saligo, Charles Louis	355
Limbourg, Octave	272	Sanderus, Antonius	422
Lodewijk van Luxemburg	473	Sap, Julius	67
Lodewijk XI	473, 477, 478	Scheerlinck, John	67
Lodewijk XIV	484	Schepens, Eugene	76
Lutgart (H.)	54	Schollaert-Van Lierde (familie)	330
Luytens, Frans	286	Sichien (familie)	391
Maes (familie)	488	Simoens, Jan Baptiste	286
Malfeson, Ignace Balthazar	286	Slagmulder, Charles	155
Margaretha van Wedergrate	474	Smetius, Henricus	225
Maurits Von Saksen	391	Smetius, Henricus a Leda	225
Meersschaut, Maria Constantia	436	Smetius, Henricus Alostanus	225
Meert, Frans	169	Spitaels (familie)	331, 336
Mertens (familie)	70	Spitaels, François	336
Mertens, Alexis	72	Spitaels, Pauline	355
Mertens, Gustaaf	72	Steppe, Frans	247
Mertens, Joseph	72	Sterck, Frans	251
Mertens, Karel Lodewijck	72	Taildeman, Adrienne	160
Mertens, Pieter	241	Teirlinck, Isidoor	211
Mielemans, Joannes Baptista	98	Teirlinck, Jan Baptist	286
Molinet, Jean	476	Temmerman, Antoine	74
Montoyer, Louis	286	Thiebault, Louis Norbert	490
Muylaert, Germain	252	Tinel, Edgard	364
Napoleon Bonaparte	131	Trazegnies (familie)	401
Noterman, Jan	219	Van Bar (familie)	458
Onulfus van Haumont	27	Van Bree, Mien	366
Peelman, Benedictus	219	Van Buggenhoudt, Maurice	257
Peirlinck, Julia	196	Van Caeneghem, Jacob	219
Pieters, Marie-Hélène	318	Van Cauwelaert (familie)	437
Pirenne, Henri	82	Van Cauwelaert, Frans	437
Pirenne, Jacques	82	Van Cauwelaert, Mia	437
Piron, Leo	353	Van Copenolle (familie)	238
Planckaert, Hector	251	Van Crombrugge, Constant	438
Popp, P.C.	322	Van Cromphout, Gheeraert	105
Pycke, Leopold	43	Van Damme, Gillis	325
		Van de Maele, Robert	156

Van de Moortel (familie)	325	Van Mechelen Louis	305
Van de Velde (familie)	198	Van Opdenbosch, Karel Leopold	251
Van den Abeele, Petrus	251	Van Overstraeten, Jozef	441
Van den Bossche, Adriaan	325	Van Poucke, Karel Frans	339
Van den Bruele, Bert	251	Van Rijswijck, Jan	174
Van den Daele, Serafin	76	Van Roy (familie)	263
Van den Dooren (familie)	335	Van Saene, Maurits	356
Van den Storme, Odilla	73	Van Schandavel, Frans	67
Van der Gucht, Gaston	393	Van Steelandt, Hellinus	62
Van der Gucht, Marie	169	Van Vreckem (familie)	287
Van der Heyden, Francies	217	Vanden Spiegehele	125
Van der Massen, Joannes Baptista	422	Vander Bracht, Marie Thérèse	49
Van der Speeten, Celina	439	Vander Camer, Jacques	219
Van Deventer, Jacob	221	Vander Linden (familie)	327
Van Dorpe, Geeraerd	95	Veldeman (familie)	325
Van Driessche, Luc	205	Verbeke (familie)	325
Van Geyt, Joanna	103	Verhas, Julienne	399
Van Haeften, Benedictus		Vermoesen, Maurits	196
(Haeftenus)	54	Vernailen (familie)	453
Van Hauvaert, Jules	76	Vieillefon (familie)	452
Van Haver, Jozef	193	Vilain XIII, Jean Jacques Philippe	286
Van Heddeghem, Eduardus	41	Visser, Servaas	55
Van Heddeghem, F.	41	Vlaeminck, Emiel	153
Van Herreweghen, Gerard	440	Vlamynck (familie)	447
Van Kassel (familie)	458	Wedergrate (familie)	474
Van Kerckhove, Karel-Lodewijk	42	Wenemar	482
Van Kerckhove, Pieter	287	Wouters, Liliane	184
Van Landuyt, Franciscus	485	Zigin (familie)	391
Van Landuyt, Joannes	485		
Van Langendonck, Jan	93		

PLAATSNAMENREGISTER

Aaigem	79, 118, 132, 228	454, 456, 461, 463, 479, 482, 484,
Aalst	1, 2, 4, 15, 52, 71, 75, 83, 86,	490, 491
	87, 88, 89, 91, 92, 95, 98, 99, 100,	Aalst (Land van)
	107, 130, 133, 141, 167, 186, 191,	77, 218
	209, 241, 247, 251, 266, 267, 269,	Affligem
	270, 272, 273, 278, 286, 295, 297,	30, 54, 55, 56, 57, 137
	305, 307, 313, 345, 351, 353, 372,	Antwerpen
	397, 398, 399, 400, 405, 407, 408,	174, 191, 433, 437, 452
	411, 412, 432, 435, 438, 446, 452,	Appelterre
		447
		Appelterre-Eichem
		442
		Aspelare
		67, 456
		Asse
		307

Baaigem	466	Gentbrugge	299
Baardegem	197, 210, 460	Geraardsbergen	8, 12, 81, 84, 85, 90, 108, 113, 190, 212, 223, 250, 251, 256, 257, 258, 271, 285, 286, 288, 293, 331, 336, 337, 344, 348, 350, 355, 358, 376, 377, 378, 401, 438, 449, 454, 461, 477, 478, 481
Baasrode	482	Gijzegem	33, 36, 106, 107, 161, 169, 184, 201, 435, 454 ter, 463
Balegem	179, 204, 227, 264	Goeferdinge	170, 250, 327
Bambrugge	102	Gontrode	131, 362
Baudries (Dikkelvenne)	128	Gooik	484
België	10, 171, 375, 451	's-Gravenhage	52
Berchem	11, 238, 290, 300, 388	Grimminge	286, 289
Boelare (Geraardsbergen)	401, 449	Haaltert	46, 66, 68, 72, 73, 101, 198 bis, 226, 296, 432, 461, 470, 474, 494
Borsbeke	117, 164, 323, 496	Ham (Herdersem)	448, 450
Bottelare	104, 140, 301, 465	Hamme (bij Asse)	24
Brakel	6, 156, 216, 364	Heidelberg (D)	225
Brugge	241, 476	Heist	90
Brussel	29, 191	Hekelgem	247, 268, 454 bis
Burst	105, 132, 316	Heldergem	66, 67, 69, 70, 73, 74, 188, 322, 494
Cluny	60	Hemelveerdegem	360
Damietta	59	Henegouwen	275
Deftinge	246, 288	Herdersem	15, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 107, 135, 191, 192, 194, 195, 448, 450, 495
Den Uijtvanck (Semmerzake)	127	Herlinkhove	474
Dender	484	Hermelgem	385
Denderhoutem	66, 67, 68, 73, 74, 75, 226, 251, 266, 268, 461, 494	Herzele	7, 103, 255, 274, 326, 461
Denderleeuw	72, 191, 251, 363, 461	Hillegem	180
Dendermonde	61, 209, 463	Hochfeld (Duitsland)	140
Denderwindeke	230, 401, 437, 447	Hof te Papegem (Impe)	436
Detroit	73	Hof ter Hamme (Herdersem)	448
Dikkele	482	Hofstade	5, 15, 23, 34, 61, 107, 111, 119, 122, 123, 163, 201, 234, 236, 479, 490
Dikkelvenne	104, 126, 128, 229, 342, 468	Horebeke	43, 96, 97
Diksmuide	339	Idegem	188
Edelare	305	Impe	118 bis, 232, 436, 487
Egmond	52	Italië	449
Elst	39, 160, 312	Kasteel van Ham (Herdersem)	450
Ename	53, 404, 414, 483		
Erembodegem	107, 247, 295, 304, 381, 406, 454 bis		
Erondegem	207		
Erpe	14, 244, 314, 456		
Erpe-Mere	459		
Etikhove	38, 76, 172, 289, 353		
Everbeek	395		
Gavere	91bis, 124, 456, 467		
Gent	102, 189, 305, 454, 471, 472, 474, 475, 488		

Kerksken	66, 67, 73, 136, 226, 494	Middelburg	59
Kerselare	305	Moerbeke	295
Kluisbergen	138, 324	Moorsel	15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 191, 194, 196, 253, 289, 295, 308, 309, 310, 311, 317, 329, 343, 354, 410, 413, 421, 463, 480,
Kwaremont	11, 143, 158, 220, 388		492
Land van Aalst	77, 203, 218, 219, 422	Moortsele	149
Land van Rode	217, 458, 473	Munkzwalm	383
Landskouter	361	Munte	464, 465
Lede	45, 104, 118 bis, 185, 225, 286, 289, 325, 431, 433, 461, 484, 487	Nederbrakel	44, 78, 93, 159, 332, 333, 334, 335
Leeuwergem	456	Nederland	375
Leiden	52	Nederlanden	60, 63
Lemberge	409, 465	Nederzwalm	232
Leupegem	219, 289	Nieuwerkerken	17, 72, 114, 121, 155, 178, 279, 315, 321, 365, 366, 367, 380, 382, 396, 444, 485, 489
Liedekerke	454 bis, 456	Nieuwerkerken-Waas	431
Lierde	113	Nijvel	24
Lilare (Gavere)	124	Ninove	59, 62, 148, 166, 251, 256, 258, 259, 260, 286, 295, 305, 340, 341, 350, 356, 358, 392, 440, 447, 456, 461, 474, 482, 484
Lokeren	31	Nukerke	41, 47, 76, 172, 353, 486
Londen	41, 43	Okegem	144, 145, 146, 199, 243, 292, 386, 387, 439, 453, 454
Louise-Marie	112, 134, 294	Onkerzele	28, 31, 261
Maarke	64, 232	Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek	137, 437
Maarke-Kerkem	11	Oordegem	45, 104, 118 bis, 232, 393, 456, 461
Maarkedal	154, 353	Oost-Vlaanderen	152, 276, 347
Marcinelle	353	Oosterzele	65, 289, 483
Massemen	51	Opbrakel	93, 183, 213, 488
Mater	76, 219, 232	Ottergem	455
Mechelen	51	Oudenaarde	76, 209, 358, 483
Mechelen (aartsbisdom)	77	Oudenaarde (kasselrij)	218
Meerbeke	287, 295, 480	Pajottenland	437
Meilegem	240, 469	Pamel	440
Melden	219, 231, 419	Papegem (Impe)	118 bis, 436
Meldert	45, 135, 162, 198, 369, 454 bis, 430, 443	Parijs	481
Melle	65, 131, 147, 173, 174, 175, 176, 206, 232, 283, 289, 298	Paulatem	125
Melsen	48, 177, 339, 465	Pollare	280, 447, 456
Mere	13, 94, 129, 168, 368, 393, 493		
Merelbeke	65, 289, 295, 465		
Merelbeke-Centrum	465		
Merelbeke-Flora	465		
Mespelare	32		
Michelbeke	49, 183		

Poperinge	241	Teralfene	247, 454 bis
Reims (F) (aartsbisdom)	482	Terjoden	381
Ressegem	115, 182, 248, 254	Utrecht	350
Rode	456	Vanden Spieghele (Semmerzake)	127
Ronse	45, 76, 104, 171, 219, 420, 434	Velzeke	104, 226, 400
Rozebeke	219	Veurne	209
Ruien	11, 388, 402, 418	Viane	282
Schelderode	465	Vicoigne	59
Scheldewindeke	483	Vlaams-Brabant	277
Schendelbeke	416, 417	Vlaanderen	484
Schoonaarde	391	Vlaanderen (graafschap)	109, 218, 457
Schorisse	11, 76, 456	Volkegem	353
Semmerzake	127	Vollezele	245
Serskamp	120, 384	Voorde	474
Sint-Antelinks	349	Wanzele	118 bis
Sint-Blasius-Boekel	41	Wedergrate	401
Sint-Denijs-Boekel	104, 219, 389	Welden	76
Sint-Gillis	462	Welle	40, 72, 139, 153, 363
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	462	Westrem	51
Sint-Gillis-Binnen	462	Wetteren	393
Sint-Kornelis-Horebeke	76, 286	Wichelen	80, 200, 214, 239, 302, 379, 391
Sint-Lievens-Esse	260	Wieze	37, 50, 142, 192, 193, 202, 205, 208, 219, 235, 242, 252, 262, 263, 265, 291, 295, 306, 318, 338, 373, 423, 463
Sint-Lievens-Houtem	65, 295, 415	Wijnhuize	232
Sint-Maria-Horebeke	76, 219, 394	Woubrechtgem	346
Sint-Maria-Lierde	461	Zandbergen	250
Sint-Maria-Oudenhove	286, 288	Zegelsem	232, 320, 359
Sint-Martens-Lierde	42, 224, 286, 364, 403	Zele	435
Sint-Pieters-Leeuw	59	Zottegem	288, 295, 456
Smeerebbe	188	Zuidelijke Nederlanden	449
Smetlede	118 bis, 181	Zulzeke	11, 388
Steenhuffel	260	Zwalm	157, 374
Steenhuize	456, 461	Zwevezele	67
Steenhuize-Wijnhuize	35, 319, 328, 330, 371		
Strijpen	284		
Ter Beken (Dikkelvenne)	126		
Ter Heiden (Paulatem)	125		

LIJST VAN GEËXCERPEERDE TIJDSCHRIFTEN

A+

ADVN-Medelingen

AMSAB-tijdingen

Analecta Bollandiana

Analecta Cisterciensia

Analecta Praemonstratensia

Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring Ronse & Inde

Annalen Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas

Annales de Bourgogne

Appeltjes van het Meetjesland

Archaeologia Mediaevalis

Archeologie Magazine

Archief- en Bibliotheekwezen in België

Archivum Historicum Societatis Iesu

Ascania

Augustiniana

Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis

Belgisch Tijdschrift voor Muziekwetenschap

Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis

Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde

Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis

Belgische Bibliografie

Berichten Heemkundige Kring Wallo

Biekorf

Bijdragen en Medelingen betreffende de Geschiedenis der
Nederlanden

Bijdragen tot de Geschiedenis van Deinze & Leiestreek

Bladwijzer

Boelvaar Poef

Brood & Rozen

Bulletijn van de Vereniging Geschiedenis Belgisch Protestantisme

Bulletin van het Belgisch Historisch Instituut te Rome

Bulletin d'Histoire Bénédictine

Bulletin van het Koninklijk Instituut Kunstpatrimonium

Bulletin van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

Bulletin van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten

Businarias

Caert-Thresoor. Tijdschrift voor de Geschiedenis van de Cartografie

Cîteaux
 Collectanea Cisterciensia
 Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen
 Cronycke. Mededelingsblad Oudheidkundige Kring Dendermonde
 Cultureel Jaarboek Provincie Oost-Vlaanderen
 Daens Vandaag
 Dendermondse Museum- en Archiefberichten
 Dender-Stam
 Devotionalia
 Eigen Schoon en De Brabander
 Erfdeel Kluisbergen
 Erfgoed van Industrie en Techniek
 Ex Situ. Tijdschrift voor Vlaamse Archeologie
 Faro
 Gedenkschriften van de Oudheidkundige Kring Dendermonde
 Gerardimontium
 Ghendtsche Tydinghen
 De Gulden Passer
 Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis Brugge
 Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring Oudenaarde
 Handelingen van de Koninklijke Commissie Toponymie &
 Dialectologie
 Handelingen van de Koninklijke Commissie van de Uitgave van Oude
 Wetten
 Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis
 Handelingen van de Koninklijke Zuidnederlandse Maatschappij voor
 Taal en Letterkunde
 Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis &
 Oudheidkunde te Gent
 Handelingen van het Zottegems Genootschap voor Geschiedenis &
 Oudheidkunde
 Heem- en Oudheidkundige Kring van Berlare
 Heem- en Oudheidkundige Kring van Wichelen
 Heemkring Lebbeke
 Heemkundig Genootschap Land van Rode
 Heemkundige Kring De Faluintjes
 Heemkundige Kring Overmere
 Heemkundige Vereniging De Gonde
 Heemspiegel
 De Hellebaard

Heraldicum Disputationes
 Herita
 Historische Woonsteden en Tuinen
 Humanistica Lovaniensia
 In Brabant
 Jaarboek Abdijmuseum Ter Duinen 1138
 Jaarboek Heem- en Oudheidkundige Kring Wichelen
 Jaarboek Heemkring Scheldeveld
 Jaarboek Heemkundig Genootschap Land van Rode
 Jaarboek Heemkundige Kring Belledaal
 Jaarboek Heemkundige Kring Dronghine
 Jaarboek Heemkundige Kring Oost-Oudburg
 Jaarboek Koninklijke Academie Nederlandse Taal en Letterkunde
 Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis
 Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis
 Jaarboek voor Vrouwengeschiedenis
 Jezuïeten
 Jong en Oud
 Kadoc-Nieuwsbrief
 Ken Uw Dorp
 Land in Zicht
 Het Land van Aalst
 Ledenblad Heemkundige Kring Denderland
 De Leiegouw
 Leuvense Bijdragen
 Levende Molens
 Liniaal
 Le Livre & l'Estampe
 Lunula. Archaeologia protohistorica
 Madoc. Tijdschrift over de Middeleeuwen
 Mededelingen Heemkring Okegem
 Mededelingen Heemkundige Kring Erpe-Mere
 Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert
 Mededelingen Heemkundige Kring Pollare
 Mededelingen Koninklijke Academie van België. Kunsten
 Mededelingen Koninklijke Academie van België. Letteren
 Mededelingen Koninklijke Academie van België. Wetenschappen
 Mededelingen Koninklijke Vlaamse Academie. Letteren
 Mededelingen Koninklijke Vlaamse Academie. Schone Kunsten
 Mededelingen Koninklijke Vlaamse Academie. Wetenschappen

Mededelingen Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon
 De Middelaar. L'Intermédiaire des Généalogistes
 Millenium. Tijdschrift voor Middeleeuwse Studies
 Molenecho's
 Monumenten, Landschappen en Archeologie (M&L)
 Le Moyen Age. Revue de Philologie et d'Histoire
 Musica Antiqua
 Naamkunde
 Nationaal Biografisch Woordenboek
 Nieuw Biografisch Woordenboek
 Noordbrabants Historisch Jaarboek
 Notae Praehistoricae
 Nouvelle Biographie Nationale
 Nouvelles du Patrimoine
 Numismatica Alostia
 Ons Erfdeel
 Ons Geestelijk Erf
 Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
 Orgelkunst
 Le Parchemin
 Post-Factum
 Prentkaarten-Club Groot-Aalst
 Quaerendo
 Relicta
 Revue Archéologique
 Revue Bénédictine
 Revue d'Histoire Ecclésiastique
 Revue du Nord
 Revue Mabillon
 Rond de Stenen Linde
 Sacris Erudiri
 Salvator Mededelingen
 Scriptorium
 SOMA-Berichtenblad
 De Souvereinen (De)
 Spiegel der Letteren
 Stadsgeschiedenis
 Standen en Landen
 Taal en Tongval
 Ter Palen

Tijdingen uit Leuven
 Tijd-Schrift
 Tijdschrift voor Geschiedenis
 Tijdschrift voor Industriële Cultuur (MIAT)
 Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis
 Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis
 Trajecta
 Triverius
 Van Mensen en Dingen
 Verhandelingen van de Koninklijke Academie van België. Letteren
 Verhandelingen van de Koninklijke Academie van België. Schone
 Kunsten
 Verhandelingen van de Koninklijke Academie van België.
 Wetenschappen
 Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie. Letteren
 Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie.
 Wetenschappen & Schone Kunsten
 Verslagen en Mededelingen van de Koninklijke Academie
 Nederlandse Taal en Letterkunde
 Vlaamse Beiaard Vereniging
 Vlaamse Molens
 Vlaamse Stam
 Vlaanderen
 Volkskunde
 Wetenschappelijke Tijdingen
 Zuurvrij
 De Zwalmgalm

INHOUD BIBLIOGRAFIE 2012 volgnr.**0. ALGEMEENHEDEN** 1 - 12

- Erfgoedbeleid. Erfgoedverenigingen (008)
- Bibliografieën van tijdschriften (014)
- Vakbibliografieën (016)
- Bellemannen (07)
- Monumentenzorg (09)

1. FILOSOFIE. PSYCHOLOGIE --**2. GODSDIENST** 13 - 63

- Heiligen. Heiligenverering (235.3)
- Kerkelijke kunst. Kerkklokken. Predikstoelen (246)
- Broederschappen (255)
- Kosters (256/259)
- Parochies. Pastoors (262)
- Vastentijd (264)
- Missionering (266)
- Christelijke religieuze ordes (271)

3. SOCIALE WETENSCHAPPEN 64-217

- Demografie. Migratie. Mobiliteit (314)
- Kerk en Staat (322)
- Politiek (323)
- Verkiezingen. Stemrecht (324)
- Politieke Partijen. Politieke Bewegingen. Vlaamse Beweging (329)
- Arbeidersbeweging (331)
- Coöperaties. Gilden (334)
- Belastingen (336.22)
- Criminaliteit. Diefstallen. Moorden (343)
- Wettelijke passeringen (347.1)
- Jachtrecht (347.24)
- Pachtcontracten (347.453)
- Erfenissen. Testamenten. Staten van Goed (347.6)
- Notariaat (347.961)
- Rechtscolleges (347.99)

- Rekenkamers (35.07)
- Politie. Rijkswacht (351.74)
- Sociale huisvesting (351.778.5)
- Brandweer. Brandrampen (351.78)
- Gemeentebesturen. Heerlijkheden (352/353)
- Militaire geschiedenis. Defensie (355)
- Wereldoorlogen (355 WOI/355 WOII)
- Sociale zorg. Armenzorg. Gezondheidszorg (364.1)
- Onderwijs. Schoolstrijd (373)
- Volwassenenvorming (374.7)
- Hoger onderwijs. Universitair onderwijs (378)
- Heemkunde. Volkskunde (39)
- Gezinsleven (392.3)
- Huwelijken (392.5)
- Herbergen (392.8)
- Spotnamen (392.91)
- Dood. Dodengebruiken. Bidprentjes (393)
- Verenigingen. Verenigingsleven (394)
- Feesten (394.2)
- Stoeten. Optochten (394.5)
- Markten. Jaarmarkten (394.6)
- Legenden (398.2)
- Kalenderfeesten (398.33)
- Geesten. Heksen. Spoken (398.4)
- Marktliederen. Volksliederen (398.8)

5. WETENSCHAPPEN

218-221

- Landmeetkunde. Kadaster (528)

6. TOEGEPASTE WETENSCHAPPEN

223-274

- Dienstverleners. Geneeskunde. Diergeneeskunde (61)
- Molens. Watermolens. Windmolens (620.9)
- Stoommachines (621.1)
- Straten. Wegenbouw (625)
- Landbouw. Hopteelt. Veeteelt (63)
- Zuivel. Melkerijen (637)
- Jacht. Visvangst (639)
- Drukkerijen (655)
- Verkeerswezen (656.1)
- Spoorwegverkeer (656.2)

Luciferfabrieken (662)
 Brouwerijen. Stokerijen (663)
 Levensmiddelen (663.9)
 Andere industrieën (663.97)
 Steenbakkerijen (666.7)
 Textielindustrie (677)
 Kledingindustrie (687)

7. ARCHITECTUUR. PLASTISCHE KUNSTEN. MUZIEK.

SPORT

275-372

Beschermde monumenten (7.025)
 Hedendaagse kunst (7.038)
 Ruimtelijke ordening (71)
 Stratengeschiedenis (711.5)
 Parken. Tuinen (712.26)
 Kerkhoven (718)
 Beschermde landschappen (719)
 Architectuurgeschiedenis (72.03)
 Openbare gebouwen. Gemeentehuizen (725.1)
 Theatergebouwen (725.82)
 Culturele centra (725.83)
 Monumenten. Standbeelden (725.9)
 Bruggen (725.95)
 Religieuze architectuur. Kerken. Kapellen (726)
 Grafzerken. Grafmonumenten (726.8)
 Pastorieën (726.9)
 Schoolgebouwen (727.1)
 Burgerlijke architectuur. Woningen. Herenhuizen.
 Hoeven. Kastelen (728)
 Bakovens (728.9)
 Beeldhouwers (73.071)
 Numismatiek. Muntvondsten (737)
 Keramische kunsten (738)
 Kantnijverheid (745.52)
 Schilderkunst. Miniaturen (75)
 Muziek. Muziekinstrumenten. Muziekverenigingen (78)
 Sport (79)
 Bioscopen. Film (791.4)
 Toneel (792)

8. TAALKUNDE. LITERATUUR 373-401

- Taalwetenschappen. Taalkunde. Dialecten (80)
- Plaatsnaamkunde. Toponymie (801.311)
- Naamkunde. Onomastiek (801.313)
- Literatuur (82/89)

9. ARCHEOLOGIE. BIOGRAFIE. GENEALOGIE.**GESCHIEDENIS**

402-496

- Archeologie (902)
- Cartografie (912)
- Biografie (929)
- Familiekunde. Genealogie (929.5)
- Wapenkunde. Heraldiek (929.6)
- Adelstand (929.7)
- Geschiedtheorie (930)
- Archiefwezen. Archiefinventarissen (930.25)
- Cultuurgeschiedenis (930.8)
- Geschiedenis van de middeleeuwen (94.033)
- Geschiedenis van de moderne tijden (94.034)
- Geschiedenis 1787/1815 (94.034/035)
- Geschiedenis van de negentiende eeuw (94.035)
- Geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw (94.035/036)
- Geschiedenis van de twintigste eeuw (94.036)

AUTEURSREGISTER	p. 201
PERSONENREGISTER	p. 205
PLAATSNAMENREGISTER	p. 208
LIJST VAN DE GEËXCERPEERDE TIJDSCHRIFTEN	p. 212

Georges Vande Winkel	Wilfried Vernaeve
Heirebaan 107	Brouwerijstraat 39
9400 Ninove-Denderwindeke	9300 Aalst

IS JACOB FRAN CART DE ONTWERPER VAN DE NINOOFSE ABDIJKERK?

Dirk VAN DE PERRE

Ter inleiding

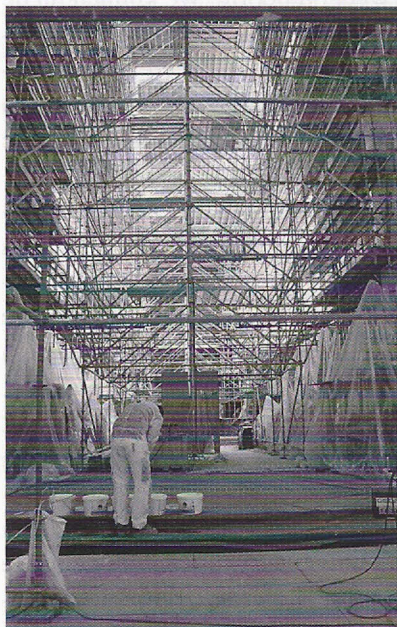
De Ninoofse abdijkerk ondergaat al sinds geruime tijd indringende restauratiewerken. De buitenrestauratie heeft decennia lang geduurd met als slot de spectaculaire koepelrestauratie, waarbij de oorspronkelijke rondvensters die al meer dan een eeuw waren toegemaakt, terug in hun oorspronkelijke staat hersteld werden. Vandaag is de binnenruimte aan de beurt. Het gaat om meer dan schilderwerken. De muren zijn vochtvrij gemaakt, de westgevel gestabiliseerd, los plakwerk is hersteld, scheuren gedicht, de houtworm vernietigd. Kortom het gaat vermoedelijk om de grootste restauratiewerken sinds de bouw van de kerk. Nu (2013) is het schip klaar en zijn de stellingen verhuisd naar de dwarsbeuk en het koor. Het kerkinterieur ondergaat een wedergeboorte. We kunnen nu de pracht van een in het licht badende monumentale en heldere binnenruimte aanschouwen. De huidige Ninoofse pastoor-deken Michel Bekaert, de kerkfabriek, het architectenbureau (Steenmeijer-Antwerpen) en alle betrokken instanties verdienen lof voor de grondigheid en de doorzetting waarmee de restauratie wordt aangepakt.

Over de bouwgeschiedenis van de kerk tussen de jaren 1640 en 1713 is bij gebrek aan bronnen (rekeningen) weinig geweten. De naam van de ontwerper van deze prachtige barokkerk is niet gekend. In een vroegere studie heb ik aangetoond dat het eerste ontwerp voor een nieuwe abdijkerk, zoals dat in grondplan *Situs fundamentalis* is getekend en in beeld is gebracht op de Sanderusgravure van Du Plouich (gemaakt ca. 1638-1640) een laatgotisch ontwerp is, dat nog gemaakt is onder abt David (1613-1636).¹ Ik heb toen geschreven dat onder abt Christiaan Roelofs (1637-1657) dit gotische ontwerp met behoud van het grondplan aan de barokstijl werd aangepast, ten laatste vóór 6 juni 1640, toen de eerste steen werd gelegd. Onder het abbatiaat van Roelofs geraakte men echter niet veel verder dan de fundering en het begin van de op-

1 D. VAN DE PERRE, *De relatie tussen parochie en abdij te Ninove, inzonderheid in de periode 1585-1638*, in: *Het Land van Aalst*, XXXVII, 1985, p. 154-167; IDEM, *De bouw van de huidige kerk, 1623-1723. Van gotiek tot barok, een moeizame evolutie*, in: *De premonstratenerabdij van Ninove (1137-1796). Catalogus*, Ninove, 1985, p. 24-39.

stand van de muren. In 1660 sloot abt Johannes De Neve (1657-1685) een contract met de Gentse architect Gilles van Waesberge. Deze was te Ninove actief tot 1665, toen door onenigheid tussen de opdrachtgever en de architect/aannemer de werken stil vielen. Mogelijk bracht Van Waesberge aan het bestaande concept enkele wijzigingen aan, zoals het voorzien van een koepel op de viering in plaats van een simpele dakruiter. Abt De Moor (1685-1698) had vervolgens de ambitie om voorlopig enkel het koor af te werken, maar zelfs dat gebeurde niet. Tenslotte werd in één ruk in een bouwcampagne van 1713 tot 1723 onder abt Ferdinand Van der Haeghen (1712-1754) de ruwbouw voltooid. Voor die laatste bouwfase weten we dat de Gentse karmelietenbroeder Franciscus Blanpain een aandeel had in de opbouw van zuilen en gewelven.

Bij een recente confrontatie met het abdijsarchief viel mijn oog op een naam, waarvan ik reeds vroeger vermoedde dat hij iets met het eerste barokke ontwerpplan uit 1640 kon te maken hebben, die van Francart. Is meteen het raadsel opgelost van wie de ontwerper van de Ninooofse barokkerk is?

Links: De dwarsbeuk en het koor zijn vandaag een wirwar van stellingen.
 Rechts: Het schip schittert al in zijn nieuw wit gewaad.
 (foto's Dirk Van de Perre)

Architect Jacob Francart (1583-1651)

a. De Ninoofse rekeningen

In de jaarrekeningen van de proosdij van broeder Matheus David voor het boekhoudjaar 1639-1640, dat aanvangt op Kerstmis 1639, is te lezen:²

-Item den lesten July [1640] betaelt aen Monsieur Franckairt bij last van zijne Eir(weerdighey)t XII guldenen

-Item den vierden augusti ghegeven aen Monsieur Franckairt bij laste van zijne Eir(weerdighey)t XXX guldenen

-Item ghegeven aen zijnen dienaer bij laste alsvooren II guldenen

-Item den XXIII^{en} [november] aen Monsieur Franckairt betaelt bij ordre van zijne Eir(weerdichey)t XXX guldenen

De voornaam van *monsieur Franckairt* wordt niet genoemd, ook niet zijn functie of de reden van de betaling. Wel blijkt hij een eerbiedwaardig persoon te zijn, die aangesproken wordt met *monsieur* en begeleid is van een dienaar. Hij handelt op last van de abt (zijne Eerwaardigheid). Gewoonlijk legt diegene die een dienst voor de abdij verricht zijn rekening aan de provisor voor. Hier wordt echter het bedrag zonder gepresenteerde rekening ingeschreven op last van de abt. Francart handelde dus in opdracht van de abt zelf. Het uitbetaalde loon is een afgerond bedrag (geen stuivers), dus eerder een ereloon dan een samengesteld dagloon. Francart wordt driemaal betaald tussen 31 juli en 24 november 1640 en ontvangt samen 72 gulden, zijn dienaar 2 gulden. Dat wijst erop dat er voor de opdracht regelmatig overleg en aanwezigheid nodig was.

Gaat het hier om de bekende architect Jacob Francart? De context wijst erop dat dit bijna zeker het geval is. Francart is geen courante naam. De aanspreektitel *monsieur* wijst op iemand die in franssprekende hogere kringen thuis hoort, wat richting het Brusselse hof wijst. Francart was immers hofarchitect. Op 6 juni 1640, feest van Norbetus, werd de eerste steen gelegd.³ Francart wordt de maand daarop in juli de eerste keer betaald, een laatste keer einde november. Einde van het boekjaar (Kerstmis 1640) noteert Matheus David: *Item betaelt aen seker werckcluyden ghemaect ende ghegraven hebbende de fundamenten*

2 Rijksarchief Beveren, Abdij Ninove, nr. 851, fol. 21 r° en v^o.

3 *Anno MDCXL in festo sanctissimi Norberti, solemniter posuit fundamenta chori, crucis et initii navis novi templi, quae complevit anno MDCXLII, mense Julio (Recapitulatio omnium abbatum ecclesiae Ninivensis, in: J.J. DE SMET (ed.), Recueil des Chroniques de Flandre, II, Brussel, 1841, p. 743-744).* Deze zin vat samen wat in de kroniek van Vichet, - getrokken uit de verloren gegane kroniek van Van Elshoudt - genoteerd staat: (1640) *Rev. Dominus posuit lapidem primarium sub tribus columnis novae ecclesiae in festo S. Norberti, (...) locata fundamenta chori, crucis templi, et postea navis ecclesiae; (1642) 25 julii posita fundamenta navis ecclesiae nostrae cum aliqua solemnitate, quibus substructi sunt muri et columnae ad aliquantam altitudinem* (Abdijarchief Tongerlo, V, nr. 81, p.185 en 186).

vande kercke, conforme heurlieder quictancie L guldenen.⁴ Francart was dus te Ninove actief in de periode dat de funderingen werden gelegd. Wat kan hij voor zijn 72 gulden gedaan hebben? Vermoedelijk het maken van het kerkplan en de controle op het uitzetten van de funderingen, die pas in 1642 voltooid werden. Er is aan de kerk onder het abbatiaat van Roelofs nog tot 1654 doorgewerkt? Toen was de bouw gevorderd tot vensterhoogte.⁵ Is Francart na 1640 nog bij de bouw betrokken geweest? De rekeningen van de volgende jaren ontbreken, zodat die vraag niet te beantwoorden is.

b. Wie was Jacob Francart (Francaert, Francairt)?

Hij werd te Brussel of Rome in 1583 geboren als zoon van de schilder Jacob Francart.⁶ Alleszins verbleef hij tijdens de jaren 1606-1613 te Rome, waar zijn vader werkzaam was en waar hij zijn artistieke opleiding kreeg. Net zoals zijn vader werd hij schilder. Hij keerde naar de Nederlanden terug in 1613. In 1617 publiceerde hij zijn modellenboek *Premier livre d'architecture*. Hij werd hofschilder en hofarchitect van de aartshertogen Albrecht en Isabella. Hij overleed te Brussel in 1651. Samen met Wenceslas Cobergher (circa 1560-1634) introduceerde hij de Romeinse barokarchitectuur in de Nederlanden.⁷ Meer dan Cobergher integreerde Francart de Italiaanse stijl in de traditie van de Brabantse gotiek, aldus Paul Philippot.⁸ Zijn meest bekende grote bouwwerken zijn de Brusselse Jezuïetenkerk (1616-1621, afgebroken in 1812), de Brusselse Augustijnenkerk (begonnen in 1621, afgebroken begin 19de eeuw, maar voorgevel verplaatst naar de huidige Drievuldigheidskerk te Elsene) en de nog intacte Mechelse begijnhofkerk (1629-1647).

Heeft Francart ook voor de norbertijnen gewerkt? Er zijn behalve Ninove nog twee aanwijzingen. Hij zou in opdracht van de abt van Park, Jan Maes (1634-1647), de in 1646/1650 begonnen bouw van de

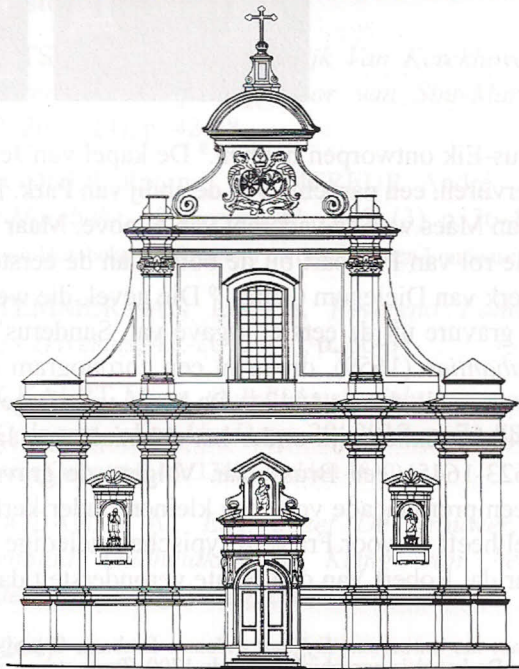
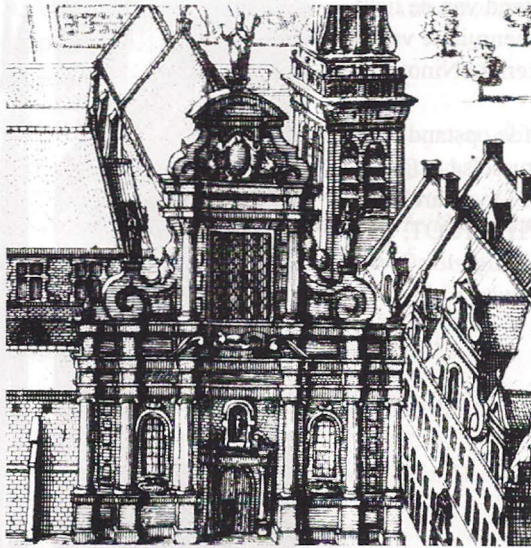
4 Rijksarchief Beveren, Abdij Ninove, nr. 851, fol. 23 v°.

5 (1654) *Hoc anno strenue promotae est aedificatio ecclesiae abbatialis et circumquaque muri erecti sunt ad initium fenestrum, videlicet viginti circiter pedum altitudinem* (Aartsbisshoppelijk Archief Mechelen, Abdij Ninove, nr. 12/3, p. 57).

6 Voor Cobergher en Francart, zie P. PHILIPPOT e.a., *L'architecture religieuse et la sculpture baroques dans les Pays-Bas méridionaux et la Principauté de Liège, 1600-1770*, Sprimont (Mardaga), 2003, p. 51-64.

7 Coberghers meest bekende werk is ongetwijfeld de basiliek van Scherpenheuvel, begonnen in 1609.

8 "Les créations de Francart révèlent une intégration progressive des formes italiennes aux partis gothiques brabançons traditionnelles" (PHILIPPOT, *L'architecture religieuse*, p. 57).

Boven: voorgevel van de voormalige norbertijner abdijkerk (1642) van Dielegem (Jette). Detail genomen uit de gravure in A. SANDERUS, *Chorographia sacra Brabantiae* (1659).

Onder: tekening van de voorgevel van de huidige Ninoofse abdijkerk (uit E. DHANENS, *De Onze-Lieve-Vrouwkerk te Ninove*, Gent, 1980, p. 29).

Links: De opstand van de lichtbeuk in de binnenruimte van de huidige abdijkerk te Ninove.

Rechts: Dezelfde opstand in de voormalige Brusselse Augustijnenkerk (1621) van architect Francart (uit PHILIPPOT, *L'architecture religieuse et la sculpture baroques*, p. 61).

kapel van Jezus-Eik ontworpen hebben.⁹ De kapel van Jezus-Eik hing toen af van Tervuren, een parochie van de abdij van Park. De te Brussel invloedrijke Jan Maes was de vaderabt van Ninove. Maar interessanter is de eventuele rol van Francart bij de bouw van de eerste barokgevel van de abdijkerk van Dielegem (Jette).¹⁰ Die gevel, die we slechts kennen door een gravure uit de eerste uitgave van Sanderus' *Chorographia sacra Brabantiae* (1659), droeg in een chronogram onder de nis van het westportaal de datum 1642.¹¹ De bouw van de gevel moet dus omstreeks 1640 begonnen zijn onder het abbatiaat van Jan Baptist de Haeseleer (1623-1645), een Brusselaar. Volgens de gravure is de barokgevel als een pronkfaçade voor een kleiner, ouder kerkship gezet. De barokgevel heeft de voor Francart typische drieledige verticale opbouw. Vandaar dat Robert Van den Haute veronderstelt dat Francart de

9 *Inventaris van het onroerend Erfgoed* (Vlaams-Brabant, Overijse, Onze-Lieve-Vrouwekerk). De kapel is parochiekerk sinds 1700. Twee stenen in de fundering, geplaatst door aartshertog Leopold van Oostenrijk, verwijzen naar de data 1646 en 1650. De voorgevel, gereconstrueerd in 1970, lijkt op de voorgevel van de augustijnenkerk van Cobergher te Antwerpen (1615).

10 R. VAN DEN HAUTE, *Les églises abbatiales successives*, in: *Le Folklore brabançon. Histoire et vie populaire*, 1986, nr. 251, p. 222-225.

11 In 1721 werd de barokgevel van 1642 verhoogd tot vier etages. De nieuwe uitgave van de *Chorographia sacra Brabantiae* van 1726 beeldt deze nieuwe voorgevel af. Voordien was het schip van de oude kerk reeds herbouwd.

ontwerper is. Hij voert als argument de stijlverwantschap aan met de al genoemde Brusselse kloosterkerken, naast het gegeven dat Francart al vroeger contact had met de abdij voor de aankoop van zandsteen uit hun steengroeve voor de bouw van de Brusselse Jezuïetenkerk (1615-1621). Alleszins zijn er gelijkenissen tussen de Brusselse en de Ninoofse westgevel. Dielegem had dus de eerste - in de literatuur haast vergeten en onbekende - barokgevel van een norbertijner abdijkerk in de Nederlanden.

Heeft Francart parallel de westgevel van Ninove en Dielegem ontworpen? De aanpassing van een gotisch concept aan de nieuwe Romeinse mode van de barok was een opdracht die hij meerdere malen met succes heeft gerealiseerd. Maar de vergelijking Dielegem-Ninove blijft riskant, omdat we niet weten, ook al zou Francart de Ninoofse gevel ontworpen hebben, of de huidige gevel (1723) identiek is met het ontwerp dat hij in 1640 zou gemaakt hebben. Hetzelfde geldt voor de opstand van de binnenruimte. Heeft Francart ook daarvan het ontwerp gemaakt, en zo ja, is dan de huidige uitvoering identiek met de originele plannen? De vergelijking van de Ninoofse binnenruimte met een oude foto van de binnenruimte van het schip van de Brusselse Augustijnenkerk maakt de hypothese, dat Francart ook de Ninoofse binnenruimte ontwierp, aannemelijk.¹² Maar voorzichtigheid blijft geboden, daar de Gentse karmelietenkerk van architect Leonardus Van Langenhove, voltooid in 1712, eveneens een voorgevel en binnenruimte heeft die veel gelijkenis vertonen met die van de huidige Ninoofse abdijkerk.¹³

De mondelinge traditie in de Ninoofse abdij, neergeschreven in 1779, dat het plan van de Ninoofse abdijkerk uit Rome kwam en door abt David in 1628 is meegebracht bij zijn terugkeer uit de heilige stad, kan een vage allusie zijn op de rol die Francart, een architect met een Romeins verleden, bij de bouw van de Ninoofse abdijkerk gespeeld heeft.¹⁴ Dat Francart in 1640 inderdaad te Ninove als architect actief is geweest, lijkt zeer waarschijnlijk, maar de vraag of de 18de-eeuwse realisatie een getrouwe dan wel een aangepaste uitvoering is van wat in 1640 ontworpen is, is bij gebrek aan plannen niet na te gaan.¹⁵

12 PHILIPPOT, *L'architecture religieuse*, p. 61.

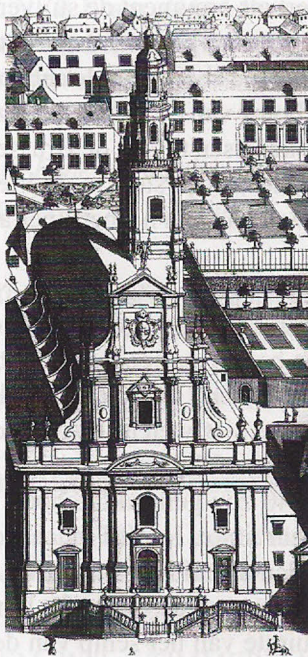
13 D. VAN DE PERRE, *Architect Leonardus Van Langenhove uit Welle (1666-1721)*, in: *Het Land van Aalst*, XLIV, 1992, p. 119-130.

14 G. VANDE WINKEL, *Beschrijvinge der Abbatiale kerck van de hh. Cornelius ende Cyprianus nevens Ninove (1779)*. Tekstuitgave, in: *Analecta Praemonstratensia*, LX, 1984, p. 77-78.

15 In die tijd wist men dat de realisatie van een kerkgebouw decennia kon aanslepen. Daarom werd vaak vastgelegd dat de architect duurzame modellen moest maken, die generaties konden meegaan. In het contract voor de Jezuïetenkerk te Brussel werd bepaald dat Francart de bestaande constructie diende op te meten, een houten maquette van de nieuwbouw moest maken, tekeningen op ware grootte moest leveren voor de steenkappers en voorbeelden in terra cotta moest maken van belangrijke sculpturale details, zoals kapitelen (PHILIPPOT, *L'architecture religieuse*, p. 57).

Links: Gravure van de voormalige Brusselse jezuïetenkerk (1616-1621) met de slanke toren van architect Francart (uit PHILIPPOT, *L'architecture religieuse et la sculpture baroques*, p. 58).

Rechts: De huidige Ninoofse toren van architect Roelandt.

Tenslotte wijs ik op het curiosum dat de negentiende-eeuwse Ninoofse toren (1834-1844) van Louis Roelandt in opbouw en gestalte enige gelijkenis vertoont met de toren van Francart voor de Brusselse jezuïetenkerk. Bij beide torens is er een opbouw in zes geledingen met de overgang vanaf de vierde geleding van een vierhoekige naar een achthoekige vorm, met balustrades aan de vierde en vijfde geleding en met een koepelvormige bekroning.¹⁶ Maar wie de studie van Georges Vande Winkel over de bouw van de Ninoofse toren erop naleest, kan moeilijk tot het besluit komen, dat de toren van Francart door Roelandt als model gebruikt is.¹⁷ Nu is het wel zo dat de Romeinse barok en het neoclassicisme enige verwantschap vertonen en dat het niet uitgesloten is dat beide architecten modelboeken hebben gebruikt, waarin gelijkaardige torenconstructies voorkomen.

16 Voor een beeld van de Brusselse toren, zie PHILIPPOT, *L'architecture religieuse*, p. 58.

17 G. VANDE WINKEL, *De bouw van de kerktoren te Ninove (1819-1844) en de bijdrage van architect Louis Roelandt*, in: *De abdij van sint-Cornelius en Sint-Cyprianus. 700 jaar premonstratenzerleven te Ninove. Catalogus*, Ninove, 1989, p. 107-118.

Nog enkele andere namen

In de genoemde rekeningen komen nog enkele andere namen voor van personen die betrokken waren bij de bouwactiviteiten in de abdij tijdens de jaren 1637-1640. De meest in het oog springende naam is die van meester Jacques Cocx, een Gentse *beltsnijder*. Nu blijkt die beeldsnijder niet iemand te zijn die houten beelden maakte, maar een beeldhouwer die ornamenten in steen kapte en ook instond voor marmerconstructies in kerkinterieurs, zoals altaarportieken, doksalen en koorafsluitingen. Cocx werkte met tussenpauzes van 1626 tot 1651 te Gent aan de barokke Sint-Pietersabdijkerk.¹⁸ In 1628-1629 was hij werkzaam te Brugge voor een doksaal in de Sint-Jacobskerk.¹⁹ Te Ninove worden er drie betalingen genoteerd, twee in 1637 en één in 1639:²⁰

- *Item aen mr. Jacques Cocx beltsnijder es betaelt ter rekeninghe van eenighe wercken bij hem voor dese huysse gemaect volghende sijne quictancie III^c guldenen*

- *Item betaelt aen eenighe van zijne knechten hier ten huysse ettelijcke daeghen ghevrocht hebbende volgende de notitien vanden doender²¹ I^c XCV gulden X stuyvers*

- *Item betaelt aen Sr Jacques Cocx beltsnijder tot Ghendt ten diversche reysen op rekeninghe vande wercken bij hem voor desen huysse ghemact XII^c XXXV guldenen XLII stuyvers*

Alles bij elkaar werd aan Cocx en zijn knechten iets meer dan 1730 gulden uitbetaald. Het tijdstip van betalen en de grootte van de som doen vermoeden dat Cocx niet werkzaam was aan de nieuwe abdijkerk, maar aan de kapel die vanaf 21 september 1638 als voorlopige abdijkerk dienst deed. Een barok altaarportiek en een koorafsluiting voor die kapel zouden de uitgevoerde werken kunnen zijn. De aanstelling van Cocx wijst er alleszins op dat de nieuwe abt Roelofs voor de realisatie van belangrijke kunstwerken niet op plaatselijke ambachtslui beroep deed maar op kunstenaars uit de grote centra, die kennis hadden van de nieuwe barokstijl.

Uit de rekeningen blijkt de grote behoefte aan kalk (uit Doornik en Ecaussinnes), natuursteen en aan kolen voor het vuur van de steenovens. Michiel Vermoesen uit Aalst leverde Doornikse kalk en voerde enige

18 R. VAN DRIESSCHE, *De Sint-Pietersabdij te Gent*, Gent, 1980, p. 81, 93, 95, 96, 99, 100, 102, 155, 156, 182, 183. De Gentse kerk werd aangevat in 1627 en afgewerkt in 1722, naar een ontwerp van Pieter Huyssens.

19 Ibidem, p. 156-157.

20 Rijksarchief Beveren, Abdij Ninove, nrs. 846, fol. 110 r° en 850, fol 1 v°.

21 *Den doender* is de opsteller van de rekeningen, Matheus David.

roeden metselwerk uit aan de nieuwe kerk. In 1640 werd hij hiervoor 1385 gulden betaald. Andere namen zijn die van Gillis Van Waesberghhe, die kolen leverde voor de steenovens en van Gillis de Bus en zijn knechten, die witten arduinsteen aanbrachten.²²

Die rekeningen tonen andermaal aan hoe belangrijk dergelijke grote bouwwerken waren als factor van tewerkstelling in de streek. De rijkdom van de kerk vloeide via de werkgelegenheid terug naar de gemeenschap, die over generaties heen gratis mee kon genieten van het publieke kunstwerk dat een kerkgebouw toch is. Vandaag hoort men vaak kritiek op het feit dat er zoveel geld naar de restauratie van kerkgebouwen gaat. Dezelfde argumenten als die van vierhonderd jaar geleden gelden nog altijd, op voorwaarde dat de publieke functie van beschermde en met overheidsgeld gerestaureerde gebouwen gegarandeerd blijft. Restauratie bevordert werkgelegenheid en laat voor de gemeenschap blijvende kunstschaten na die het collectieve kunstpatrimonium vergroten.

Dirk Van de Perre
Hoogstraat 23
9401 Pollare

22 Rijksarchief Beveren, Abdij Ninove, nr. 851.

In memoriam Sylvain De Lange (1933-2013)

Op 1 augustus 2013 overleed te Gent op tachtigjarige leeftijd Sylvain De Lange. Hij was weduwnaar van Annie Braekman en vader van twee kinderen en vier kleinkinderen. De Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst is om twee redenen Sylvain grote erkentelijkheid verschuldigd. Sylvain was bestuurslid van onze vereniging van 1975 tot 1997. Gedurende een korte periode van 1981 tot 1990 was hij tevens redactiesecretaris van het tijdschrift. Die laatste taak oefende hij gedurende meerdere jaren uit samen met respectievelijk Marnix Cherretté en Dirk Van de Perre.

Daarnaast was Sylvain gedurende bijna een halve eeuw actief als auteur van een twintigtal belangrijke artikelen in ons tijdschrift. Zijn eerste bijdrage dateert van 1968, zijn laatste van 2012. Drie grote thema's treden daarbij naar voren: de taalontwikkeling in de taalgrensstreek van Zuid-Oost-Vlaanderen en Noord-Henegouwen, de grote landbouwhoeven van Oprakel en de pastoors te Oprakel tijdens het Ancien Régime. Die belangstelling hangt samen met zijn geboorteplaats (Oprakel) en met zijn vorming (germanist aan de UCL).

Hoewel hij te Gent (Mariakerke) woonde, bleef Sylvain emotioneel wortelen in zijn geboortedorp met zijn majestueuze Brakelbos. Hij engageerde zich niet alleen bij Het Land van Aalst, maar ook bij andere verenigingen als Triverius (Heemkundige Kring Brakel), waarvan hij medestichter en (ere)voorzitter was. Hij was de oprichter en de eerste (ere)voorzitter van de VVV Brakel en hij zette zich onvermoeibaar in voor de promotie van het toerisme in de (zijn) Vlaamse Ardennen. Zijn belangstelling voor zijn streek omvatte een breed gamma: landschap, natuur, taal, folklore, archeologie en geschiedenis.

Sylvain was een aimabel en vriendelijk man, erudiet, van veel op de hoogte, als historicus secuur in de verwerking van zijn archivalische gegevens. Als 'beschermend lid' steunde hij onze vereniging moreel en financieel tot aan zijn onverwachte dood. Het bestuur van Het Land van Aalst verliest in hem een goede auteur, een trouw bestuurslid en een vriend. Wij bieden de kinderen, kleinkinderen en de familie onze oprechte gevoelens van waardering aan voor de overledene en beseffen dat hij voor hen nog veel meer betekend heeft dan wat hier in korte bewoordingen is weergegeven.

De voorzitter en het bestuur

Danraast was Sylvain een goede pilus een lichte en veele artikel te schrijven van een twintigtal belangrijke artikelen in ons tijdschrift. Zijn laatste bijdrage dateert van 1908, zijn laatste van 2012. Zijn laatste artikelen dateren dus van vóór de laatste werkdag in de maand maart 2012. Zuid-Oost-Vlaanderen en Noord-Hoogvliet en de provincie Vlaanderen van van Ophael en de provincie Ophael tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dit belangstelling hangt samen met zijn gepoortplaatse in zijn laatste en met zijn vorming (germaans van de UCI).

Hoewel hij te Gent (Middelkerke) woonde, bleef Sylvain een man van welen in zijn geboortedorp met zijn maatschappelijke Betekenis. Hij gaf zich niet alleen bij Het Land van Aalst, maar ook bij andere verenigingen als Trivertius (Heemskinderenkring Brakel), waarvan hij medestichter en (ere)voorzitter was. Hij was de oprichter en de eerste (ere)voorzitter van de VVV Brakel en hij zette zich onvermoeibaar in voor de promotie van het toerisme in de Noord-Vlaamse Ardennen. Aan belangstelling voor zijn streek omvatte een breed gamma: landschap, natuur, taal, folklore, archeologie en geschiedenis.

GESCHIEDKUNDIGE
VERENIGING
HET LAND VAN AALST

LOSSE NUMMERS - OUDE JAARGANGEN - PUBLICATIES

Los nummer: € 5 • Volledige jaargang: € 18

H. VAN ISTERDAEL, e.a., Bibliografie van de Gemeenten van het Land van Aalst (1950-1983), 2 banden - 915 blz.: € 30

G. VANDE WINKEL, W. VERNAEVE, Systematisch register op de jaargangen 1 - 50 van het geschiedkundig tijdschrift Het Land van Aalst 1949 -1998, Aalst, 1999 - 158 blz.: € 6

Horenbaultkaart (1596) van het "Land van Aalst" - kleurendruk - 1988: € 25
Sanderuskaart van het "Land van Aalst" - kleurendruk - 1998: € 5

Vijf reproducties van Sanderusprenten - kleurendruk - 1998-2000

- Waterkasteel - Moorsel
- Kasteel - Zandbergen
- Abdij Ten Roosen - Aalst
- Miniemenklooster - Geraardsbergen
- Kasteel - Idegem

per stuk: € 2,5

volledige reeks in mapje: € 10

Stadsplattegronden van Aalst (1), Ninove (2) en Geraardsbergen (2) van Jacob van Deventer (1565) - kleurendruk - 2008.

per kaartblad: € 12

volledige reeks van 5 bladen: € 50

De prijzen zijn te verhogen met de verzendingskosten. Vooraleer te bestellen, neem eerst contact op met Marc Uyttersprot: uyttersprot.marc@skynet.be

De verzending gebeurt na storting van het verschuldigde bedrag op rekening-nummer 393-0303276-46 van Het Land van Aalst, Asserendries 118, 9300 Aalst

DE RIEMAECKER
printing
B V B A

Nukerkeplein 9 • B-9681 Nukerke
Tel. 055 21 14 04 • Fax 055 21 20 00
info@deriemaecker.be • www.deriemaecker.be

Op de kaft is de penning van "Het Land van Aalst" (1617) weergegeven. Op de voorzijde staat het wapenschild van de twee steden Aalst en Geraardsbergen, op de achterzijde dat van de vijf baroniën Rode, Gavere, Zottegem, Boelare en Schorisse.

G. VANDE WINKEL W. VERNAEVE Bibliografie van de geschiedenis van het Land van Aalst 2012	145-220
D. VAN DE PERRE Is Jacob Francart de ontwerper van de Ninoofse abdijkerk?	221-230
In memoriam Sylvain De Lange (1933-2013)	231-232

